

„Gaudeamus”
na Radzyńskim UTW

STR. 23

Radzyńska wystawa
„podróżniczych” karykatur
w Toruniu

STR. 22

Od średniowiecza musiał
tu być ważny ośrodek

Wywiad z Rafałem Niedźwiadkiem

STR. 11

BIULETYN INFORMACYJNY MIASTA

Radzyń

Nr 10 (116) 18 października 2022 r.

ISSN 2450-1506

Najlepsi w nauce i sporcie nagrodzeni

Jesteście wspaniałymi ambasadorami naszego miasta

Ulicę Partyzantów przebuduje PUK. Los dotacji na Warszawską, Chomiczewskiego i Wyszyńskiego nie jest przesądzony

Przebudowę ulicy Partyzantów wykona Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych. W trzecim już przetargu firma jako jedyna złożyła ofertę na realizację inwestycji, na kwotę 4 984 523,64 zł. Mimo iż oferta wykonawcy

znacznie przekracza zaplanowaną kwotę, co jest wynikiem wzrostu cen spowodowanych perturbacjami na rynku z powodu agresji Rosji na Ukrainę, Miasto zdecydowało się na realizację inwestycji.

ciąg dalszy na str. 4

Seniorze, nie daj się oszukać!

ciąg dalszy na str. 8

Rewitalizacja Rynku zakończy się 9. listopada

Na ostatniej sesji Rady Miasta Burmistrz Jerzy Rębek podał ostateczną datę zakończenia rewitalizacji Rynku. Będzie to 9. listopada. Przesunięcie terminu spowodowane jest

tym, że na teren budowy weszła firma zaangażowana przez PGE Dystrybucja celem wykonania przebudowy linii elektrycznej z napowietrznej na podziemną.

ciąg dalszy na str. 2

Gdzie w Radzynie będzie można dostać jodek potasu

W przypadku zaistnienia zagrożenia wystąpienia na terenie Polski skażenia radioaktywnego (w wyniku ewentualnego uszkodzenia Zaporoskiej Elektrowni Atomowej na terenie

Ukrainy) mieszkańcy Radzyna otrzymają jodek potasu w ciągu kilku godzin od wystąpienia ewentualnego zagrożenia.

ciąg dalszy na str. 3

Radni zdecydowali: Nowe rondo im. Błogosławionego Księdza Jerzego Popiełuszki

Od 15 września udostępnione zostało dla ruchu rondo na skrzyżowaniu ulic Sitkowskiego, Jana Pawła II i Lubelskiej. Ruch odbywa się bezkolizyjnie. Po tym terminie kontynuowane są prace na poboczach i chodnikach.

- Termin założony ukończenia prac to 15 października i nie jest on zagrożony – informował Burmistrz Jerzy Rębek na sesji Rady Miasta 30 września.

Radni przyjęli też uchwałę o nadaniu rondy imienia Błogosławionego Księdza Jerzego Popiełuszki.

„Ks. Jerzy Popiełuszko to błogosławiony i męczennik Kościoła Katolickiego, kapelan „Solidarności”, patron ludzi pracy. Był obrońcą praw człowieka i orędownikiem miłości bliźniego. Pośmiertnie został odznaczony Orderem Orła Białego. Jest to postać niezwykła dla Narodu Polskiego i tym samym godna uczczenia i upamiętnienia przez władze samorządowe naszego miasta” – czytamy w uzasadnieniu uchwały.

Jak informował Przewodniczący Rady Miasta Adam Adamski, do Rady wpłynęły jeszcze 3 propozycje nadania nazwy rondy: Zygmunta Pietrzaka, Seniorów Radzyńskich

oraz Józefa Karłowicza.

W głosowaniu 12 radnych opowiedziało się za przyjęciem uchwały nadającej rondy imię Błogosławionego Księdza Jerzego Popiełuszki. Jeden głos był przeciw (Elżbieta Zając), dwa wstrzymujące się (Bożena Leczyk, Mariusz Szczygieł).

Na budowę ronda na skrzyżowaniu ulic Lubelskiej, Jana Pawła II i Sitkowskiego Miasto Radzyń Podlaski w dniu 26 maja 2022 r. zawarło umowę z Przedsiębiorstwem Usług Komunalnych Sp. z o. o. z siedzibą w Radzynie Podlaskim na kwotę 739 000,00 zł, z terminem realizacji do dnia 23 października 2022 r.

Dodatkowo nadzór inwestorski nad inwestycją pełni INBUD CONTROL Kontrola i Obsługa Inwestycji Budowlanych Spółka Jawna Wójcik Paweł i Wójcik Daniel z siedzibą w Białej Podlaskiej.

Przypomnijmy, że przy budowie ronda wystąpiły utrudnienia w związku z dwoma odkryciami w trakcie prac. Na przełomie lipca i sierpnia w trakcie prac odkryto niewybuch i szczątki ludzkie z okresu II wojny światowej.

AW

Rynek zostanie oddany do użytku 9. listopada

Na ostatniej sesji Rady Miasta Burmistrz Jerzy Rębek podał ostateczną datę zakończenia rewitalizacji Rynku i oddania go do użytku. Będzie to 9. listopada.

- Przesunięcie terminu spowodowane jest tym, że na teren budowy weszła firma zaangażowana przez PGE Dystrybucja celem wykonania przebudowy linii elektrycznej z napowietrz-

nej na podziemną. To zakłóciło płynność prac wykonywanych przez głównego wykonawcę, w związku z tym nie możemy nie przedłużyć mu terminu zakończenia – tłumaczył na sesji Jerzy Rębek. Burmistrz dodał, że już teraz miejsce to robi wrażenie. -Z satysfakcją mogę powiedzieć że będzie to piękny obiekt.

AW

GDDKiA podpisała umowę na budowę S19 Radzyń-Kock

Umowy na zaprojektowanie i budowę dwóch odcinków drogi ekspresowej S19 między Radzynie Podlaskim a Lubartowem, w tym Radzyń Podlaski – Kock oraz Kock – Lubartów zostały podpisane 15 września. Wartość pierwszej z nich to ok. 626,5 mln. Umowa na budowę drugiego opiewa na ok. 390 mln zł. Odcinek Radzyń Podlaski – Kock o długości ponad 18 km zrealizuje firma Polaqua. Termin realizacji 2026 rok.

Dwujezdniowa trasa ekspresowa powstanie w istniejącym korytarzu drogi krajowej nr 19. W ramach zadania wybudowane zostanie m.in. dwujezdniowe obejście Radzyna Podlaskiego. Zaplanowano także dwa węzły drogowe: Radzyń Podlaski Południe na skrzyżowaniu z DK63 oraz Borki na skrzyżowaniu z drogą powiatową. Planowane są też dwa Miejsca Obsługi Podróżnych (MOP Sitno oraz MOP Paszki), dwa mosty oraz siedem wiaduktów, przejścia dla dużych i małych zwierząt oraz drogi dojazdowe i lokalne.

Wcześniej wyłoniono wykonawcę odcinka Międzyrzec Podlaski – Radzyń Podlaski. W realizacji jest już cała, ok. 100-kilometrowa droga ekspresowa S19 między Lublinem a granicą woj. lubelskiego i mazowieckiego. Kierowcy korzystają już ze szla-

ku Via Carpatia na południe od Lublina.

Kalendarium S19 Radzyń Podlaski – Kock

- 25 sierpnia 2021 r. - ogłoszenie przetargu
- wrzesień/październik 2021 r. - odwołania do Krajowej Izby Odwoławczej (Colas Polska, Strabag)
- październik/listopad 2021 r. - KIO umorzyła i oddaliła odwołania
- 19 listopada 2021 r. - otwarcie ofert
- 29 czerwca 2022 r. - wybór najkorzystniejszej oferty (Polaqua)
- lipiec/sierpień 2022 r. - obowiązkowa kontrola uprzednia prowadzona przez Prezesa UZP
- 1 września 2022 r. - zakończenie kontroli Prezesa UZP
- 15 września 2022 r. - podpisanie umowy

Sześć odcinków S19 w woj. lubelskim w realizacji

- granica województw lubelskiego i mazowieckiego – Międzyrzec Podlaski (ok. 13,7 km), podpisana umowa na realizację,
- Międzyrzec Podlaski – Radzyń Podlaski (ok. 22,3 km), podpisana umowa na realizację,
- Radzyń Podlaski – Kock (ok. 18,1 km), podpisana umowa na realizację,
- obwodnica Kocka i Woli Skromowskiej (dobudowa drugiej jezdni – ok. 7,8 km), podpisana umowa na realizację,
- Kock – Lubartów (ok. 15,8 km), podpisana umowa na realizację,
- Lubartów – Lublin (ok. 23 km), podpisana umowa na realizację, trwa opracowywanie projektu budowlanego i materiałów do ZRID.

AW

Co z zimowym utrzymaniem dróg?

Choć w ostatnich dniach mamy pogodną złotą, jesień, w związku z drastycznymi podwyżkami cen z niepokojem myślimy o nadchodzącej zimie. W Urzędzie Miasta szacowano koszty zimowego utrzymania dróg.

W związku z dwukrotną wyższą ceną soli przemysłowej oceniono, że koszt jednorazowego posypania ulic Radzyna solą będzie kosztował ok. 25 000 zł, podczas gdy w ubiegłym roku było to 15 tys. zł. Koszt zimowego dyżuru pracownika PUK wzrósł z 2,5 do 3,1 tys. zł.

W przypadku zimy obfitującej w opady śniegu, odśnieżanie ulic

może być wielkim obciążeniem dla budżetu miasta. W związku z tym rozważano alternatywne rozwiązania i padła propozycja, by ulice były posypywane nie samą solą, ale mieszkanką soli z piaskiem. Wyjątek będą stanowiły skrzyżowania, gdzie będzie sypała sama sól. Prawdopodobnie solą będzie posypywana zbudowana z kostki ul. Jana Pawła II, gdyż taka powierzchnia wymaga posypywania samą solą, gdyż w innym przypadku pozostaje śliska, jest również trudniejsza do oczyszczenia z piasku.

Tę zmianę pozwolą utrzymać przewidywany koszt zimowego utrzymania ulic na zeszłorocznym poziomie.

Miasto pragnie zasygnalizować, uprzedzić mieszkańców - użytkowników pojazdów jak i pieszych oraz prosić o wyrozumiałość i ostrożność, gdyż w przypadku powtarzających się, częstych i obfitych opadów śniegu powierzchnie ulic mogą nie być czarne.

Ponadto przypominamy, że utrzymanie odpowiedniego stanu chodników (w tym ich odśnieżanie) należy do właścicieli posesji, które do tych chodników przylegają.

Wypada mieć nadzieję, że sprawdzą się prognozy zapowiadające łagodną, bezśnieżną zimę.

AW

Inwestycje zrealizowane przez Miasto w I półroczu 2022 r.

W pierwszym półroczu 2022 r. Miasto zrealizowało wydatki inwestycyjne w kwocie 5 302 112,23 zł. O inwestycjach planowanych na 2022 r. i zrealizowanych w pierwszym półroczu na sesji 30 września mówił Krzysztof Bracha Zastępca Naczelnika Wydziału Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miasta Radzyni Podlaski.

Zrealizowane wydatki inwestycyjne:

1. Utwardzenie dróg na terenie miasta Radzyni Podlaski

Miasto Radzyni Podlaski w okresie od marca do czerwca 2022 r. zakupiło kruszywo wraz z wbudowaniem w celu utwardzenia dróg na terenie miasta od Firmy Handlowo-Usługowej Paweł Domijański z siedzibą w Radzynie Podlaskim za kwotę łączną 64 057,66 zł.

Plan – 100 000,00 zł, wykonanie – 64 057,66 zł.

2. Poprawa stanu infrastruktury zespołu pałacowo-parkowego i obszaru miejskiego w Radzynie Podlaskim

Miasto Radzyni Podlaski kontynuują rozpoczętą w 2021 r. realizację projektu pn. „Poprawa stanu infrastruktury zespołu pałacowo-parkowego i obszaru miejskiego w Radzynie Podlaskim”. W 2021 r. zawarto umowy na wykonanie robót budowlanych, zgodnie z poniższym:

- w dniu 27 kwietnia 2021 r. z firmą LUBREN Sp. z o. o. z siedzibą w Lublinie, w zakresie - Rewitalizacji zespołu pałacowego Potockich w Radzynie Podlaskim, na kwotę łączną 18 939 883,55 zł, z terminem realizacji do dnia 30 czerwca 2023 r. W dniach 29.03.2022 r. oraz 21.06.2022 r. zostały podpisane dwa aneksy do w/w umowy na roboty dodatkowe, konieczne do

wykonania, ale nieobjęte pierwotną umową. Wynagrodzenie wykonawcy w związku z koniecznością wykonania robót dodatkowych wynosi 1 220 222,65 zł,

- w dniu 20 kwietnia 2021 r. z firmą SORTED Sp. z o. o. z siedzibą w Chyliczkach, w zakresie – Rewitalizacji placu publicznego „Rynek” w Radzynie Podlaskim, na kwotę łączną 3 267 240,00 zł. W dniu 29 czerwca 2022 r. podpisano aneks do umowy, który ustala nowy termin zakończenia inwestycji na dzień 30 września 2022 r.,

- w dniu 20 kwietnia 2021 r. z firmą DOROTEX Firma Budowlana Janusz Zając z siedzibą w Stasinowie, w zakresie – Przebudowy ulicy Jana Pawła II w Radzynie Podlaskim, na kwotę łączną 96 676,72 zł. W dniu 29 czerwca 2022 r. podpisano aneks do umowy, który ustala nowy termin zakończenia inwestycji na dzień 31 października 2022 r.

Inwestycja realizowana jest w oparciu o umowę z dnia 26 czerwca 2020 r. zawartą pomiędzy Województwem Lubelskim a Miastem Radzyni Podlaski w zakresie dofinansowania projektu ze środków europejskich i budżetu państwa, w łącznej kwocie 21 532 062,82 zł.

Firma ZDI Sp. z o. o. z siedzibą w Zamościu pełni nadzór inwestorski nad inwestycją.

Miasto Radzyni Podlaski zleciło firmie EURO-DIRECT CONSULTING Arkadiusz Dołba zarządza-

nie projektem dofinansowanym ze środków RPO WL.

Plan – 14 871 648,18 zł, wykonanie – 4 129 093,95 zł.

3. Wykup gruntów

Miasto Radzyni Podlaski zakupiło grunty za kwotę łączną 11 745,00 zł. Opłaty związane z nabyciem nieruchomości wyniosły łącznie 1 103,62 zł.

Plan – 13 000,00 zł, wykonanie – 12 848,62 zł.

4. Zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania dla Urzędu Miasta

Miasto dokonało modernizacji oraz rozbudowy monitoringu miejskiego. Zadanie wykonała firma TECHNOVUM Sp. z o. o. z siedzibą 02-662 Warszawa, ul. Świeradowska 47, za kwotę łączną 19 741,50 zł.

Plan – 20 000,00 zł, wykonanie – 19 741,50 zł.

5. Przebudowa placu zabaw przy przedszkolu Nr 3 na ul. Reja

W dniu 18 marca 2022 r. Miasto Radzyni Podlaski zawarło umowę z firmą Frajda s.c. Grzegorz Fabian i Agnieszka Giza z siedzibą w Radawie Dużej, 21-030 Motycz, na wykonanie zamówienia pn. „Rozbudowa placu zabaw w Przedszkolu Miejskim nr 3 w Radzynie Podlaskim” na kwotę 99 445,50 zł.

Inwestycja została odebrana protokołem odbioru ostatecznego

w dniu 12 maja 2022 r.

Plan – 100 000,00 zł, wykonanie – 99 445,50 zł.

6. Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania pn. „Przebudowa sieci wodno-kanalizacyjnej oraz kanalizacji deszczowej wraz z odtworzeniem dróg w Radzynie Podlaskim”

Miasto Radzyni Podlaski w dniu 22 września 2021 r. w drodze postępowania przetargowego wybrało wykonawcę inwestycji tj. INBUD CONTROL KONTROLA I OBSŁUGA INWESTYCJI BUDOWLANYCH Daniel Wójcik, Paweł Wójcik Spółka Cywilna, z siedzibą w Białej Podlaskiej za kwotę 399 750,00 zł.

Dokumentacja projektowa została odebrana w całości w dniu 1 czerwca 2022 r.

Plan – 400 000,00 zł, wykonanie – 399 750,00 zł.

7. Toaleta publiczna

Miasto Radzyni Podlaski wykonało zadanie inwestycyjne pn. „Budowa toalety publicznej w Radzynie Podlaskim”. Wykonawcą robót była firma HAMSTER POLSKA SP. Z O. O., z siedzibą w Rybniku za kwotę 289 050,00 zł. Odbiór ostateczny inwestycji nastąpił w dniu 27 maja 2022 r. Miasto odliczyło podatek VAT w kwocie 54 050,00 zł.

Plan – 300 000,00 zł, wykonanie – 235 000,00 zł.

8. Budowa punktów czerpalnych wody dla celów gospodarczych

Miasto w dniu 29 marca 2022 r. podpisało umowę z firmą Studio Krajobrazu – Marek Osak z siedzibą w Turowie na wykonanie punktów czerpalnych wody do celów gospodarczych na terenie Radzyna Podlaskiego za kwotę 144 525,00 zł.

Inwestycja została odebrana w dniu 8 czerwca 2022 r.

Plan – 200 000,00 zł, wykonanie – 144 525,00 zł.

9. Zakup maszyny wielofunkcyjnej RIDER

Miasto zakupiło maszynę wielofunkcyjną RIDER za kwotę 70 000,00 zł.

Plan – 70 000,00 zł, wykonanie – 70 000,00 zł.

10. Wyposażenie Biblioteki Miejskiej

W dniu 8 lutego 2022 r. Miasto Radzyni Podlaski podpisało umowę na wykonanie zamówienia pn. „Wyposażenie Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Zenona Przesmyckiego w Radzynie Podlaskim, Filia nr 2” z firmą Zakład Produkcyjno-Handlowo-Usługowy „Brzowski” z siedzibą w Radzynie Podlaskim, na kwotę 57 650,00 zł. Zadanie inwestycyjne zostało zakończone w dniu 19 kwietnia 2022 r.

Plan – 60 000,00 zł, wykonanie – 57 650,00 zł.

AW

Szanowni Państwo, Mieszkańcy Radzyna Podlaskiego!

W związku z potencjalnym zagrożeniem wystąpienia na terenie Polski skażenia radioaktywnego (w wyniku ewentualnego uszkodzenia Zaporoskiej Elektrowni Atomowej na terenie Ukrainy), władze państwowe podjęły decyzję o zabezpieczeniu jodku potasu dla wszystkich naszych obywateli.

Jest to preparat, który zapobiega wychytowi jodu radioaktywnego przez tarczycę.

W przypadku zaistnienia takiej sytuacji również mieszkańcy Radzyna Podlaskiego otrzymają ten preparat w ciągu kilku godzin od wystąpienia ewentualnego zagrożenia. O tym potencjalnym zdarzeniu będziemy poinformowani przez media, a także system ostrzegania ludności przed zagrożeniami.

Ekspert z zakresu medycyny potwierdzają, iż profilaktyczne stosowanie jodku potasu może stwarzać zagrożenie dla organizmu ludzkiego.

W naszym mieście preparat będzie dostępny (w razie zagrożenia) w następujących miejscach (tabela obok).

Osoba odbierająca tabletki dla siebie i członków rodziny powinna posiadać dowód osobi-

	Miejsce wydawania	Adres
1.	Urząd Miasta Radzyni Podlaski	ul. Warszawska 32
2.	Radzyński Ośrodek Kultury	1 ul. Jana Pawła II 4
3.	Szkoła Podstawowa nr 1	ul. Jana Pawła II 25
4.	Szkoła Podstawowa nr 2	ul. Sitkowskiego 3
5.	Filia Szkoły Podstawowej nr 2	ul. Chmielowskiego 5
6.	Przedszkole nr 2	ul. Chmielowskiego 8
7.	Przedszkole nr 3	ul. Reja 2
8.	Dzienny Środowiskowy Dom Samopomocy	ul. Bulwary 12
9.	SP ZOZ	ul. Wisznicka 111

sty. Informacja na temat liczby tabletek, które należy przyjąć i ewentualnych przeciwwskazań

zdrowotnych otrzymają Państwo w stosownej ulotce.

Ulicę Partyzantów przebuduje PUK. Los dotacji na Warszawską, Chomiczewskiego i Wyszyńskiego nie jest przesądzony

Zadanie pod nazwą „Przebudowa sieci wodno-kanalizacyjnej oraz kanalizacji deszczowej wraz z odtworzeniem drogi w ulicy Partyzantów w Radzynie Podlaskim” zostanie wykonane przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych.

W trzecim już przetargu firma jako jedyna złożyła ofertę na realizację inwestycji, na kwotę 4 984 523,64 zł. Miasto zamierzało przeznaczyć na przedsięwzięcie 2 631 500 zł, z czego dofinansowanie z programu Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych wynosi 2,5 mln zł.

Mimo iż oferta wykonawcy znacznie przekracza tę kwotę, co jest wynikiem wzrostu cen spowodowanych perturbacjami na rynku z powodu agresji Rosji na Ukrainę, Miasto zdecydowało się na realizację inwestycji. Brakującą kwotę do-

łoży z dochodów własnych.

- Jest to inwestycja bardzo ważna nie tylko dla okolicznych mieszkańców, ale dla całego miasta, a nawet powiatu. Nie chcemy ponadto, by przepadła dotacja z Polskiego Ładu – podkreśla Burmistrz Jerzy Rębek. Ulicą Partyzantów biegnie magistrala wodociągowa, która zaopatruje w wodę zdecydowaną większość miasta. Jest to bardzo ważny element infrastruktury, zapewniający bezpieczeństwo mieszkańcom. W ramach inwestycji przebudowana zostanie sieć kanalizacyjna i kanalizacja deszczowa.

Odtworzona zostanie droga, która prowadzi do bardzo ważnych zakładów przemysłowych: drGerard i BIMIZ.

Przypomnijmy, że w listopadzie 2021 r. Miasto otrzymało zapewnienie otrzymania dofinansowania na dwie inwestycje z programu Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, na całość wnioskowanej kwoty, tj. 10 500 000,00 zł.

Z tej kwoty 2,5 mln było przeznaczone na ul. Partyzantów, a 8 mln zł na przebudowy sieci wodno - kanalizacyjnej oraz kanalizacji

deszczowej wraz z odtworzeniem dróg w ulicach Warszawska, Chomiczewskiego i Wyszyńskiego.

Wartość szacunkowa tej drugiej inwestycji miała wynieść 8,7 mln zł, jednakże w dwóch pierwszych przetargach oferty wykonawców wynosiły ok. 24 mln zł, co w znacznym stopniu przekracza możliwości budżetu Miasta. Na trzeci i ostatni przetarg nie wpłynęła żadna oferta.

Nie jest przesądzone, że w związku z tym przyznana Miastu 8-milionowa dotacja przepadła.

Burmistrz Jerzy Rębek wystą-

pił do Premiera Mateusza Morawieckiego z prośbą o wydłużenie terminu wykorzystania dotacji w wysokości 8 mln zł, przeznaczonej na remont ulic Warszawskiej, Chomiczewskiego i Wyszyńskiego. W analogicznej sytuacji znajduje się wiele samorządów w Polsce i w związku z tym złożyły one podobne pisma. Obecnie trwa oczekiwanie na oficjalną odpowiedź Premiera RP. - Mamy nadzieję na pozytywne rozpatrzenie problemu – puentuje burmistrz Jerzy Rębek.

Anna Wasak

Uczniowie wyróżniający się w nauce i sporcie nagrodzeni na sesji Rady Miasta

Podczas sesji Rady Miasta 30 września odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów i nagród uczniom za szczególne osiągnięcia w nauce i sporcie.

Podziękowania otrzymali również ich rodzice. Uczniowie ci otrzymali także stypendium Burmistrza Miasta Radzyń Podlaski. Uroczystość poprowadziła Małgorzata Kowalczyk – Naczelnik Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu. Nagrody wręczali i osobiście gratulowali osiągnięć Burmistrz Jerzy Rębek i Przewodniczący Rady Miasta Adam Adamski.

Małgorzata Kowalczyk najpierw zwróciła się do uczniów: - Te nagrody są wyrazem uznania za waszą pracę, odpowiedzialność, solidne podejście do obowiązków związanych z nauką i treningami. Dziękuję za waszą ciężką pracę i gratuluję osiągnięć. Jesteście wspaniałymi ambasadorami naszego miasta.

Naczelnik WEKiS słowa podziękowania i gratulacji skierowała również do rodziców i nauczycieli. - Rodzice jako pierwsi odkrywają talenty i wspierają ich rozwój – podkreśliła. - Dla nauczycieli, którzy mają wielki wpływ na rozwój intelektualny, kształtowanie postaw i osobowo-

ści, wielkim wyzwaniem i wielką odpowiedzialnością jest praca ze zdolnym uczniem, kierowanie się jego dobrem – wskazywała Małgorzata Kowalczyk.

Lista uczniów, którym przyznano stypendium Burmistrza Miasta Radzyń Podlaski za osiągnięcia w nauce i sporcie:

Finaliści i Laureaci konkursów Lubelskiego Kuratora Oświaty oraz bardzo dobre wyniki (pow. 90%) uzyskane na egzaminie ósmoklasisty

1. Agnieszka Szczygieł
2. Maria Bober
3. Aleksandra Natalia Pizon
4. Oskar Amadeusz Pawlik
5. Marcel Bober
6. Katarzyna Wilczyńska

Za udział w konkursie Lubelskiego Kuratora Oświaty oraz bardzo dobre wyniki w nauce

7. Joanna Kojtych

Za udział w konkursach rejonowych bardzo dobre wyniki w nauce (pow.90%) uzyskane na egzaminie ósmoklasisty

8. Nikola Bober
9. Michał Grzegorz Pawlina
10. Maria Magdalena Wisznicka
11. Maciej Mazurek

12. Wojciech Panasz
13. Tymon Piotr Woźniak
14. Kamila Mazurek
15. Jakub Struk
16. Kacper Zieliński
17. Maria Rychlik
18. Paulina Kowalewska
19. Zuzanna Ewa Adameczek
20. Aleksandra Zalewska
21. Joanna Bocian
22. Marcin Mitura

Za wybitne osiągnięcia w szachach oraz bardzo dobre wyniki w nauce

23. Jakub Prokopiuk
24. Bartosz Harasim
25. Jakub Skrzypczak
26. Aleksander Domański
27. Aleksandra Słowikowska

Za osiągnięcia sportowe – piłka nożna za zajęcie II miejsca w Finale Wojewódzkim XXII edycji Turnieju „Z podwórka na Stadion o puchar Tymbarku” organizowanego przez Polski Związek Piłki Nożnej

28. Oliwier Jankiewicz
29. Piotr Kozieł
30. Jakub Kublicki
31. Gabriel Mroczek
32. Oliwier Samociuk
33. Sebastian Sawicki
34. Wiktor Śmieciński

Przywrócić pamięć o radzyńskiej „Siłaczce” - Halinie Rudnickiej

W połowie października obchodzimy Dzień Edukacji Narodowej, w którym wyrażamy wdzięczność nauczycielom za ich pracę nad kształtowaniem umysłów i charakterów dzieci i młodzieży. W tym roku pragnę zwrócić uwagę na postać Haliny Rudnickiej - wyjątkowej nauczycielki, można powiedzieć: radzyńskiej „Siłaczki” - osoby niezwykle zasłużonej dla radzyńskiej oświaty.

Była założycielką gimnazjum, na bazie którego wyrosły dwie szkoły średnie: I LO i ZSP. Kiedy podjęła starania o stworzenie szkoły (1915 lub 1917), była nastolatką. Szkołę tworzyła w latach I wojny światowej pod okupacją niemiecką. Przepłaciła to zdrowiem, w konsekwencji - życiem. Za 3 lata będziemy obchodzili 100-lecie śmierci Haliny Rudnickiej. Jej bardzo skromny nagrobek (obecnie w oplakany stanie) znajduje się na cmentarzu parafialnym - przy głównej alejce, za kaplicą, po prawej stronie. Może pora na jego renowację?

Poniżej dwa artykuły poświęcone Halinie Rudnickiej.

Halina Maria Rudnicka (1896-1925) – organizatorka polskiego szkolnictwa, założycielka radzyńskiego gimnazjum.

Halina Maria Rudnicka urodziła się w 1896 roku. Była córką Kazimierza z Czarnieckich oraz Kazimierza Rudnickiego, byłego obywatela ziemskiego, dyrektora Oddziału Siedleckiego Syndykatu Rolniczego w Radzynie Podlaskim.

Postać Haliny Rudnickiej wpięła się w historię Radzyna w związku z rozwojem miejscowego szkolnictwa. Powstanie pierwszych szkół średnich na terenie powiatu radzyńskiego na progu niepodległości wiąże się z działalnością społeczną mieszkańców regionu. Bardzo często były to kontynuacje prac zapoczątkowanych w okresie zaborów. Polonizacja szkolnictwa na terenie byłego zaboru rosyjskiego rozpoczęła się w zmieniającej się sytuacji politycznej. Pierwsze instytucje związane z oświatą zaczęto tworzyć na terenach zajętych przez wojska niemieckie i austro-węgierskie po ogłoszeniu aktu proklamacji, zawierającego obietnicę powstania Królestwa Polskiego pozostającego w „łączności” z mocarstwami sprzymierzonego. Akt wydano 5 listopada 1916 r.

Niestety, zachowało się niewiele danych źródłowych dotyczących

działalności radzyńskich społeczników z tego okresu, w tym na temat Haliny Rudnickiej. W ramach swojej działalności współpracowała zapewne z doktorem Stanisławem Sitkowskim, a także z księdzem Tadeuszem Osińskim, długoletnim proboszczem parafii pw. Świętej Trójcy, dziekanem dekanatu radzyńskiego: działaczami społecznymi, organizatorami kół Polskiej Macierzy Szkolnej. Wiadomo, że w okresie I wojny światowej to ona prowadziła nauczanie młodzieży na poziomie szkoły średniej na tzw. kompletach.

Prawdopodobnie w 1917 r. Halina Rudnicka założyła w Radzynie czteroklasowe gimnazjum koedukacyjne. Kierowała nim do 1919 r. W październiku tego roku dyrektorem szkoły został prawnik i działacz PSL „Wyzwolenie”, który nazywał się Wilk. W 1920 r. szkołą przeszła na własność miejscowego koła Polskiej Macierzy Szkolnej. Z uwagi na trudności finansowe związane z utrzymaniem instytucji, w 1923 r. gimnazjum zostało przejęte przez Sejmik Powiatowy. Funkcjonowało od tej pory jako Gimnazjum Ko-

edukacyjne Wydziału Powiatowego Sejmiku w Radzynie Podlaskim.

Halina Maria Rudnicka zmarła dwa lata później we wsi Kozirynek (dziś teren miasta), dokładnie 4 VIII 1925 r., w wieku zaledwie 29 lat. Fakt ten zgłosili w kancelarii parafii pw. Świętej Trójcy w Radzynie 7 VIII 1925 r. słudzy kościelni. Została pochowana na radzyńskim cmentarzu. Razem z córką spoczął jej ojciec Kazimierz, który zmarł w Radzynie Podlaskim 22 XI 1927 r.

Joanna Kowalik-Bylicka

●
W piśmie „Podlasiak” (nr 1-2 z roku 1926 r.) znalazło się anonimowe „Wspomnienie pośmiertne” poświęcone Halinie Rudnickiej.

Ponure refleksje nasuwały się byłym wychowankom ś.p. Haliny Rudnickiej, założycielki gimnazjum radzyńskiego, w czasie jej pogrzebu w dn. 6 sierpnia [1925 r.]. Jak to? Czyż za szczytny zapiał młodości,

za poświęcenie się, za pracę nadmierną, która wyczerpała wątłe siły, za śmierć z tego powodu w kwiecie wieku należał się śp. Zmarłej jedynie niedbały gest milczenia ze strony tutejszego społeczeństwa od tych, dla których lub za których działała w poczuciu obywatelskiego obowiązku? Czemuż na pogrzeb zwykłego zjadacza chleba ciągnął tłumy i wygłasza się o nim patetyczne mowy, gdy tymczasem za trumną człowieka czynu i zasługi zdążają tylko nieliczne jednostki? Czemuż przy składaniu Jej zwłok do ziemi na nieśmiało wypowiedzenie kilku słów mogli się zdobyć tylko jej wychowankowie? Czemuż tylko oni?...

Trudno... „Tłum prędko zapomina”... Lecz chyba w takim razie do tego tłumu trzeba zaliczyć dzisiejszych nauczycieli z gimn. radzyńskiego z p. dyr. Gutmannem na czele. Jak gdyby bowiem według umowy nie raczyli zaszczycić pogrzebu swoją obecnością. Ach, prawda, jedna z pań nauczycielek była podobno obecna (może też „okolicznościowo”).

Zresztą, śp. H. Rudnicka pracowała w ciszy, w ciszy umarła... Wyniki jej pracy i poświęcenia były i zostały dla Niej zapłatą. Pomnikiem - to głęboki szacunek i miłość byłych wychowanków dla swej Przełożonej. Umiała ona bowiem zjednać sobie na zawsze serca swych uczniów i uczennic wielkim taktem, słodyczą obejścia, przywiązaniem i macierzyńską wprost miłością w stosunku do każdego z nich. Młodzież dziwnie szybko umie odgadywać stosunek uczuciowy swych przełożonych względem siebie, umiała więc odplacać się podobną miarą swej Przełożonej. Umiała ona bowiem zjednać sobie na zawsze serca swych uczniów i uczennic wielkim taktem, słodyczą obejścia, przywiązaniem i macierzyńską wprost miłością w stosun-

ku do każdego z nich. Młodzież dziwnie szybko umie odgadywać stosunek uczuciowy swych przełożonych względem siebie, umiała więc odplacać się podobną miarą swej Przełożonej. Ci, co mieli sposobność kształcić się dalej (gimn. radzyńskie liczyło wówczas 4 klasy) wspominali i wspominają ze smutkiem, iż mało, bardzo mało mieli później nauczycieli, którzy by cieszyli się takim szacunkiem swych uczniów. Nikt nie zaznał już później tej serdecznej atmosfery szkolnej, jaka panowała „u nas za dawnych czasów”.

Natychmiast po ustąpieniu Rosjan w 1915 r. ś.p. H. Rudnicka, młoda jeszcze bardzo, zabrała się do tworzenia gimnazjum. Cztery lata kierowała nim niestrudzenie, mimo bardzo słabego zdrowia, mimo ciągłych szykan ze strony Niemców (np. w r. 1917-18 pozwolono otworzyć gimnazjum dopiero w połowie grudnia), mimo wielkiego braku sił nauczycielskich oraz ciągłych trudności finansowych.

Chora, zupełnie wyczerpana fizycznie, zrezygnowała ze stanowiska dopiero w r. 1919, kiedy szkolnictwo polskie miało trwałe podstawy i kiedy znaleźli się ludzie, którzy z powodzeniem mogli kontynuować Jej dzieło.

Mimo to jeszcze przez rok w swym gimnazjum, a przez pół roku w Łomży pracowała nadal jako nauczycielka dla dobra ukochanej przez siebie młodzieży.

Siły ja wreszcie opuściły. Powróciła do domu rodzinnego w Radzynie i tu po kilku latach dokonała kresu życia. Portret Jej, staraniem b. wychowanków zawieszono w nowo wybudowanym gmachu tutejszego gimnazjum.

Cześć Jej pamięci!

„Najcenniejsza lekcja naszej lokalnej historii i patriotyzmu”

Spotkanie na miejscu egzekucji radzyńskich harcerzy

W miejscu rozstrzelania przez Niemców 15 harcerzy z hm. Michałem Lisowskim 13 września została odprawiona polowa Msza św. w intencji pomordowanych oraz w intencji Ojczyzny. Wydarzenie to zainaugurowało XXI Rajd Pamięci Harcerzy Radzyńskich im. Kazimierza Odrzygóźdźcia.

Symboliczna mogiła, gdzie pierwotnie pochowane były ciała zamordowanych (5 lipca 1940 r.) przez Niemców harcerzy znajduje się w lesie obok wsi Sitno i Paszki. We wrześniu 1946 r. szczątki pomordowanych przeniesiono na cmentarz parafialny w Radzynie.

Na miejsce kaźni, by modlić się w intencji bohaterów i uczcić ich pamięć, przybyli przedstawiciele władz samorządowych Powiatu, Miasta i Gminy Radzyń Podlaski: starosta radzyński Szczepan Niebrzegowski, sekretarz Miasta Robert Targoński i przewodnicząca Rady Gminy Radzyń Podlaski Barbara Palica, rodzina Kazimierza Odrzygóźdźcia z Teresą Odrzygóźdź, młodzież szkolna ze szkół podstawowych z Żabikowa, Białej, Paszk, Zabiela, oraz I LO i ZSP w Radzynie, harcerki i harcerze Szczepu Infinity z Radzyna i Bork, a także turyści strażacy z gminy Głusków, poza tym mieszkańcy Paszk i Sitna. Uroczystości towarzyszyły poczty sztandarowe I LO, Światowego Związku Żołnierzy AK Oddział w Radzynie Podlaskim (pod opieką I LO) oraz współorganizatora uroczystości Gminy Radzyń Podlaski.

Mszę św. odprawił i homilię wygłosił ks. Michał Gosk z parafii MBNP, który, jak podkreślano, po raz piąty pełnił tu posługę. Kazno-

dzieja określił coroczne spotkania na miejscu egzekucji radzyńskich harcerzy jako „jedną z najcenniejszych lekcji naszej lokalnej historii i patriotyzmu”. - Jeżeli sami nie zadbamy o pielęgnowanie historii i godne uczczenie pamięci zmarłych, to nie zrobi tego nikt – podkreślił. - W kolejną rocznicę śmierci bohaterskich harcerzy ofiarujemy Chrystusowi objawiającemu się wśród nas w tajemnicy Chleba Eucharystycznego ofiarę polskiej, harcerskiej krwi, co spływała tu w głębę Ojczyzny, by Polska nie zginęła, zachowała swój byt niepodległy – mówił kaznodzieja. Wskazał, że harcerze mają przypięty harcerski krzyż, który jest znakiem Chrystusowej miłości. - Miłość do Ojczyzny jest wpisana w IV przykazanie Dekalogu, od Boga uczymy się patriotyzmu. - Z uznaniem mówił o młodych ludziach, szczególnie obecnych na uroczystości, którzy w obecnych trudnych czasach poszukują ideałów. - Choć teraz w kształtowaniu postaw przedstawia się propozycję luzu, młodzież zaskakuje nas poszukiwaniem trudnych ideałów, które nadają życiu ludzkiemu wymiar wielkości i duchowego piękna – mówił ks. Michał Gosk i przypomniał słowa św. Jana Pawła II: „Młodzi są nadzieją Kościoła i Ojczyzny”. Harcmistrza Stefana

Lisowskiego wskazał jako wzór patriotyzmu i heroizmu, przykład dla młodych. Przypomniawszy, że „miał on możliwość ucieczki i uniknięcia śmierci, jednak nie zdezertował, nie stchórzył, nie uciekł, nie poszedł na łatwiznę. Na propozycję ucieczki odpowiedział: „Ja nie opuszczę chłopców”. Na zakończenie homilii ks. Michał Gosk wskazał na potrzebę budowania jedności narodowej.

- Dzisiejszy dzień pamięci połączył pokolenia nas wszystkich. Dajemy przykład, że nie tylko umiemy walczyć o kraj w chwilach zagrożenia, ale na co dzień – w zrozumieniu i wzajemnym poszanowaniu potrafimy budować nasz wspólny dom, jego pomyślność, teraźniejszość i przyszłość. Dziękujemy za wielką ofiarę życia dla Polski, przykład wiary i patriotyzmu

Po Mszy świętej głos zabrali przedstawiciele radzyńskich samorządów. - Jako Polacy możemy być dumni z naszej historii z takimi bohaterami jak harcmistrz Stefan Lisowski, rotmistrz Witold Pilecki, Hubal, Inka i wielu innych, którzy walczyli i ginęli w czasie wojny i okupacji – mówił Starosta **Szczepan Niebrzegowski**. Nawiązał do aktualnej sytuacji – agresji Rosji na Ukrainę. - Mamy poczucie, że to, co się wydarzyło 80 lat temu, może się powtórzyć, że historia zatoczyła

koło. - Mówca wyraził satysfakcję, że tak wielu młodych ludzi przybywa na to miejsce, by uczcić pamięć bohaterskich harcerzy. Dziękował opiekunom, wychowawcom oraz młodzieży, w tym harcerzom, za obecność, członkom Oddziału PTTK i Gminy Radzyń za organizację spotkania, które jest lekcją patriotyzmu. - Jeśli zapomnimy o historii, nie będziemy rozumieli teraźniejszości i nasza przyszłość będzie zagrożona. Musimy pamiętać, abyśmy nie musieli znowu śpiewać „Ojczyznę wolną racz nam wrócić, Panie”. Wolność jest najważniejsza, mimo kłopotów dnia codziennego jesteśmy wolni, stanowimy o sobie – mówił Starosta i zacytował słowa Mickiewicza „Lepszy w wolności kasek lada jaki, niżli w niewoli przysmaki”. Apelowo o zgodę narodową „w imię spraw najważniejszych, które powinny łączyć”.

Sekretarz Miasta **Robert Targoński** wskazał, że ziemia radzyńska ma wielkich bohaterów, a Michała Lisowskiego porównał do

Janusza Korczaka. - Harcmistrz Stefan Lisowski jak Janusz Korczak pozostał ze swymi wychowankami do tragicznego końca. Najpierw chcąc ocalić życie swych wychowanków wziął winę na siebie, a na propozycję pomocy w ucieczce polskiemu policjantowi odmówił, uzasadniając to słowami „Ja nie opuszczę chłopców”. Sami Niemcy po jego zamordowaniu przyznali, że był zbyt dobrym Polakiem, by pozwolili mu żyć – mówił Robert Targoński. Dziękował organizatorom uroczystości i wyraził życzenie, byśmy mogli w Polsce żyć wolni, nie musieli stawać przed tak trudnymi wyzwaniem, przed jakimi stanęli radzyńscy harcerze z hm. Stefanem Lisowskim.

Przewodnicząca Rady Gminy **Barbara Palica** dziękowała organizatorom i uczestnikom spotkania.

Na zakończenie delegacje złożyły wieniec i zapaliły znicze na miejscu egzekucji harcerzy w 1940 r.

AW

I Szczep Harcerski „Infinity” świętował 10-lecie istnienia

Rok 2022 w naszym mieście upływa pod znakiem jubileuszy. 23 września 10-lecie powstania świętował I Szczep „Infinity” im. hm. M. Stagrowskiego. Na zaproszenie 7. Drużyny Starszoharcerskiej „Taka Paka” do I LO w Radzynie Podlaskim przybyły drużyny harcerskie oraz gromady suchowe na trzydniowy biwak.

W sobotę mieszkańcy Radzyna mogli spotkać grupy harcerzy i suchów, którzy „zbierali” życzenia dla drużyny,

W pierwszym dniu harcerze

odkrywali tajemnice historyczne najbliższej okolicy w ramach zdobywania odznaki Znam Miejsca Pamięci Powiatu Radzyńskiego. W sobotę uczestnicy biwaku wcielili się w reporterów Harc TV i wyruszyli na zwiad terenowy po mieście, aby dowiedzieć się, co mieszkańcy wiedzą o harcerzach i czego mogą im życzyć z okazji urodzin. Po południu odbył się teleturniej „Gra o wszystko” oraz „Muzyczne bingo” a dzień zakończyła wieczorna gra terenowa. Podczas biwaku zuchy postanowiły „rozgrzyźć” tajemnicę upływającego czasu w ramach zdobywania Tropu Zegarmistrza. W

tym celu odwiedziły zakład zegarmistrzowski Bronisława Zielińskiego, przeprowadziły zwiad terenowy, wykonały własne zegary, a podczas wieczornego ogniska wysłuchały

opowieści Seniora o przygodach, przyjaźni i harcerstwie sprzed lat.

Podczas uroczystego apelu w niedzielę kadra szczepu podsumowała minione 10 lat wspólnej

działalności a także zostały wręczone doroczne odznaki „Mocne Ognio” harcerzom i instruktorom za aktywną działalność na rzecz Szczepu i środowiska. Red.

Dzięki „Kormoranowi” zmienił się wizerunek seniora

Jubileusz 20-lecia istnienia obchodzi Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów „Kormoran”. Uroczyste spotkanie jubileuszowe odbyło się 17 września w sali konferencyjnej Radzyńskiej Spółdzielni Mieszkaniowej z udziałem członków i przyjaciół Stowarzyszenia oraz przedstawicieli władz Miasta i Powiatu: Sekretarza Miasta Roberta Targońskiego oraz Starosty Radzyńskiego Szczepana Niebrzegowskiego.

Przybyłych powitała **Stanisława Popławska** prezes Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów „Kormoran”. Wspominała spotkanie sprzed 20 lat, na którym 15 pań zdecydowało o założeniu Klubu Seniora „Kormoran”. Wówczas członkowie grupy zajmowali się wzajemnym wsparciem, sprawami edukacyjnymi, powstała grupa recytatorska, która występowała na scenie Radzyńskiego Ośrodka Kultury, uświetniając obchody świąt narodowych. Nawiązała też do nazwy: - Kormoran ma wielkie skrzydła i serce, do którego przylgnie wszystko - mówiła Stanisława Popławska.

Andrzej Skrzymowski rozwinął temat działalności Stowarzyszenia, w szczególności jego aspekt turystyczny. Podkreślił, że „Kormoran” lubi się przemieszczać. W ciągu 20 lat Stowarzyszenie zorganizowało wiele wycieczek po Polsce („od Krynicy Morskiej po Świnoujście, od Bieszczad po Sudety”), podczas których seniorzy zwiedzili mnóstwo ciekawych miast, podziwiali cuda ojczyzny przyrody. Zorganizowany był także szereg wycieczek zagranicznych (Litwa, Czechy, Węgry, Słowacja). Członkowie radzyńskiego „Kormorana” poznawali również swoją Małą Ojczyznę - Lubelszczyznę, zwiedzili Lublin, Zamość, Puławę, Nałęczów, Kozłówkę, Wołę Gułowską, Roztocze. - Lubimy wycieczki, czas aktywnie spędzony w gronie znajomych, przyjaciół - podsumował Andrzej

Skrzymowski. Wskazał również, że w tym czasie systematycznie odbywały się spotkania okazjonalne (opłatek, sylwester, „jajeczko”, andrzejki), służące także integracji z innymi stowarzyszeniami senioralnymi. Podkreślił, że działalność Stowarzyszenia „Kormoran” oparta jest na pracy społecznej członków, za wspieranie finansowe dziękował władzom Miasta Radzyn Podlaski oraz sponsorom.

Starosta Radzyński gratulował bogatej działalności Stowarzyszenia „Kormoran”. - W naszym społeczeństwie jest coraz więcej seniorów, niezbędna jest działalność skierowana do tych środowisk. To ważne szczególnie w przypadkach, gdy osoby podeszłego wieku są samotne - mówił **Szczepan Niebrzegowski**. Włodarz zadeklarował pomoc w ramach określonych prawem. Zaprosił przedstawicieli „Kormorana” na rozmowę o współpracy.

List gratulacyjny od **Burmistrza Jerzego Rębka** przekazał Stowarzyszeniu na ręce **prezes Stanisławy Popławskiej Sekretarz Miasta Robert Targoński**. W liście znalazły się podziękowania i gratulacje za dwie dekady aktywnej działalności. - Pani zaangażowanie, optymizm i pogoda ducha, mogą być przykładem dla młodych pokoleń radzaniaków. Niech towarzyszy Pani radość i satysfakcja związana z działalnością na rzecz osób starszych, którzy bardzo często pozostają na marginesie życia społecznego - napisał Burmistrz Radzyna.

Życzył zdrowia i szczęścia w życiu osobistym oraz wiele sił do pracy społecznej. **Robert Targoński** dodał, że zagospodarowując czas wolny seniorów i otaczając ich opieką, Stowarzyszenie wspiera, niekiedy wyręcza władze samorządowe, których jednym z zadań jest polityka społeczna.

Rektor Radzyńskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku Dariusz Gałań podkreślił, że dzięki Stowarzyszeniu „Kormoran” 20 lat temu zaczął się zmieniać w Radzynie wizerunek seniora. Stanisława Popławska uświadamiała władze samorządowe, że seniorzy, którzy wiele lat przepracowali dla tego środowiska, mają prawo do godnego spędzenia wolnych chwil. - Dla seniorów jesień życia nie musi być szara, ale może być złota i to ona [Stanisława Popławska] od 20 lat wielu seniorom ozłaca życie. Po przejściu na emeryturę nie odchodzimy na margines życia. Dzięki jej uporowi, energii, otwiera się dla nas wiele drzwí.

Prezes „Kormorana” otrzymała podziękowania i gratulacje również od członków Stowarzyszenia i **Zespołu Wokalnego „Przyjazne nuty”**, który swymi występami uświetnia jego spotkania.

Po części oficjalnej rozpoczęła się część artystyczna - rozrywka, podczas której seniorzy zaprezentowali swoje umiejętności m.in. recytatorskie i wokalne.

Anna Wasak

Radzyńscy seniorzy na Międzynarodowych Senioraliach

Przedstawiciele Miejskiego Klubu Seniora w Radzynie wzięli udział w IX Międzynarodowych Senioraliach w Krakowie, które odbyły się w dniach 21 - 22 września. Impreza była zorganizowana już po raz pierwszy przez Stowarzyszenie Manko - Głos Seniora. Radzyńscy uczestniczyli w nich po raz pierwszy, grono 9 osób to ambasadorowie projektu Gmina Przyjazna Seniorom.

Międzynarodowe Senioralia w Krakowie odbywają się każdego roku i gromadzą dużą liczbę uczestników. Wydarzenie to zachęca seniorów do aktywności, porusza tematy najważniejsze dla tej grupy mieszkańców, edukuje w dziedzinie ekonomicznej, prawnej, prozdrowotnej oraz związanej z bezpieczeństwem osób 60, integruje i jednocześnie zaprasza do dobrej zabawy.

W pierwszym dniu - 21 września odbyły się 2 spotkania. Przed południem w Urzędzie Miasta Kraków odbyła się konferencja pt. „Doświadczenia i inspiracje w polityce senioralnej samorządów” z udziałem samorządów partnerskich zrzeszonych w programie Gmina Przyjazna Seniorom. Radzyn reprezentował Stanisław Wachnik.

Po południu w kinie Kijów odbył się seans filmowy inauguracyjny cykliczne seanse filmowe dla Seniorów pt. Kino dla Seniora. Następnie seniorzy wysłuchali wykładów o bezpieczeństwie, aktywizacji oraz można było skorzystać z badań lekarskich (kardiologicznych, pomiaru cukru).

Główna część IX Międzynarodowych Senioraliów w Krakowie

odbyła się 22 września. Zainaugurowała je uroczysta Msza Święta w Kościele Mariackim. Następnie uczestnicy w kolorowym pochodzie udali się do Parku im. Henryka Jordana, gdzie przedstawione zostały wykłady edukacyjne (na temat zdrowia, bezpieczeństwa, prawa i ekonomii oraz aktywizacji seniorów). Tu seniorzy mogli skorzystać z ponad 20 bezpłatnych badań i porad lekarskich (badania kardiologiczne, badania ciśnienia, badania słuchu, badania wzroku, badania cukru, pomiar masy ciała).

Podczas wydarzenia uczestnicy mogli zapoznać się z najnowszymi metodami oszustw na stoisku **Bezpieczny Senior - Stop Manipulacji, nie daj się oszukać**. Jednocześnie była możliwość skorzystania z pomocy przy zakładaniu kont społecznościowych. W Senioraliach wzięły udział firmy (m.in. ośrodki wypoczynkowo-rehabilitacyjne, uzdrowiska, sanatoria, stoiska przedstawiająca lokalne wyroby z różnych części Polski), które przedstawiały atrakcyjne oferty zniżkowe dla Seniorów.

Strefę gastronomiczną uatrakcyjniły liczne stoiska Kół Gospodyń Wiejskich oraz grill. W ramach wydarzenia odbyła się część sportowa oraz rozrywkowa obejmująca: koncert Alexandra Martinez, Duo Performance, występy artystyczne zespołów seniorskich, liczne losowania nagród, Pokaz Mody Stylowi Seniorzy - laureatów ogólnopolskiego konkursu Głosu Seniora oraz imprezę integracyjną, którą poprowadzi światowej sławy DJ Wika - najstarsza DJ-ka świata.

Red.

Seniorze, nie daj się oszukać!

„Falszywy telefon - zagrożone oszczędności” - to temat spotkania członków Miejskiego Klubu Seniora z przedstawicielami radzyńskiej Policji. Seniorzy gościli w Komendzie Powiatowej Policji. Wysłuchali informacji o różnych zagrożeniach, dla których oszuści wykorzystują połączenia telefoniczne i internet, w tym pocztę mailową i facebook. Policjanci apelowali o czujność w kontaktach z osobami nieznanymi, radzili seniorom jak się zachowywać, by nie stać się ofiarą bezwzględnych oszustów.

Seniorów powitał Komendant Powiatowy insp. Zbigniew Krzos, spotkanie poprowadził asp. Piotr Woszczak zajmujący się profilaktyką społeczną. Obecni byli radzyńscy dzielnicowi. Na zakończenie został podjęty temat bezpieczeństwa na drodze.

Projekt pod hasłem „Falszywy telefon - zagrożone oszczędności” przygotowała Policja w ramach Programu Krajowego Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Jego głównym celem jest zapobieganie i zwalczanie przestępczości oraz wspieranie ofiar. Skierowany jest on w szczególności do seniorów, ponieważ w przypadku oszustw na tzw. legendę („na wnuczka”, „na policjanta” czy „na wypadek” itp.), to właśnie ta grupa społeczna jest najbardziej narażona na ich skutki.

Jak podkreślił asp. Piotr Woszczak, temat jest ciągle aktualny, mimo wielu publikacji w prasie, telewizji, ostrzeżeń, przybliżania problemu, starsi ludzie padają ofiarą oszustów. - Trudno się dziwić, bo oszuści są to osoby nieprzypadkowe, wyspecjalizowane, przeszkolone, wygadane, mają gotowe formaty oszustw. Stosując proste formy socjotechniczne, wyłudniają duże pieniądze, nie poświęcając na to dużo czasu, ani się szczególnie narażając - wyjaśniał prelegent. **Zmanipulowani przez nich tracą pieniądze przekazując je kurierowi, zostawiając we wskazanym miejscu czy udostępniając dane wrażliwe czy klikając w przesłany przez oszustów link. Rzadko udaje się te pieniądze odzyskać.**

Powodzenie oszustów w dużej mierze wynika to z tego, że mają oni na celowniku osoby starsze, które zamieszkują samotnie, nie mają częstego kontaktu ze swoimi najbliższymi, więc też - możliwości zweryfikowania informacji otrzymanych przez telefon. Seniorzy padają ofiarą przestępców przez to, że kierują się ufnością wobec innych i na ogół dużą wrażliwością i empatią, chcąc pomóc swoim najbliższym. Pod

wplywem dużych emocji i stresu podejmują pochopne decyzje, nie zastanawiając się nad ich ewentualnymi konsekwencjami.

- **Temat jest szeroki i groźny, bo osoby poszkodowane tracą duże sumy pieniędzy, często także zdrowie pod wpływem stresu i załamania psychicznego** - podkreślił asp. Piotr Woszczak. Podczas pogadanki funkcjonariusz omówił różnorodne metody działania oszustów („na wnuczka”, „na policjanta” czy „na wypadek”).

Sposób działania w przypadku oszustwa na policjanta, prokuratora, pracownika banku:

Przez telefon ktoś podaje się za policjanta ewentualnie prokuratora albo pracownika banku i twierdzi, że pieniądze na koncie bankowym są zagrożone. Wmawia rozmówcy, że aby uchronić pieniądze przed złodziejami należy je „przełać” na specjalnie utworzone „bezpieczne konto”. Niejednokrotnie oszust podający się za funkcjonariusza twierdzi, że prowadzi tajną operację wymierzoną przeciwko oszustom. Osoba, która uwierzy w tę historię, sama przekazuje swoje oszczędności na obce, nieznanie konto bankowe albo wypłaca pieniądze i przekazuje kurierowi, albo zostawia w określonym

miejscu (był to nawet kosz na śmieci)

Tą metodą działania oszuści pozyskują duże kwoty poprzez kradzież wszystkich pieniędzy z konta.

Sposób „na wnuczka”, „na wypadek” - znany od lat wciąż jest popularną metodą działania oszustów.

Osoba przez telefon udaje młodą osobę z rodziny niejednokrotnie płacząc do słuchawki i rozpaczając, że stała się tragedia. Najczęstsza historia to wypadek drogowy, który ta osoba miała spowodować i aby nie trafić do więzienia, pilnie potrzebuje pieniędzy. W tej historii niejednokrotnie pojawia się drugi głos w słuchawce i podaje się za policjanta lub prokuratora, który potwierdza historię o wypadku.

„Na inwestycje” - nowa metoda w której oszust podaje się za doradcę lub analityka finansowego.

Metoda ta jest wymierzona w osoby, które liczą na szybki zysk lub szukają oferty na inwestycje swoich pieniędzy. Oszust podający się za specjalistę w inwestycjach namawia do inwestycji zgromadzonych środków lub nawet zaciągnięcia kredytu na przyszłą inwestycję. W pewnym momencie podczas rozmowy

„doradca” prosi o przekazanie pieniędzy poprzez przelew bankowy lub proponuje zainstalowanie aplikacji na komputerze, która ma ułatwić kontakt oraz możliwości inwestycyjne. Z reguły są to aplikacje ogólnodostępne typu „any dysk”, które same w sobie nie służą do popełniania przestępstw jednak oszuści wykorzystują ich możliwości. Za ich pomocą oszust dostaje zdalnie dostęp do naszego komputera, a następnie konta bankowego. Oszukane osoby dosłownie widziały, jak pieniądze „znikają” im z konta, ale nie mogły już tego powstrzymać, ponieważ ich komputerem zdalnie zarządzał oszust.

Niektóre z oszukanych osób twierdziły, że zareagowały na reklamy, które widziały w mediach społecznościowych o inwestycjach na giełdzie lub poprzez kryptowalutę. Poprzez podany w reklamie mail lub formularz same zgłaszały się do oszustów.

- **Jeśli usłyszysz podobny scenariusz, jeśli kiedykolwiek przez telefon usłyszysz prośbę o pilną pomoc i przekazanie pieniędzy, zachować czujność i ostrożność. To najprawdopodobniej próba oszustwa.** Natychmiast zakończ rozmowę i wybierz numer do osoby najbliż-

szej, informując o tym, co się stało. W przypadku jakichkolwiek podejrzeń powiadom również policję - apelując policjanci.

Gdy otrzymujemy powiadomienie o wypadku w rodzinie, z informacją, że potrzebne są pieniądze, trzeba się skontaktować z kimś z rodziny, znajomym, policją, gdzie można zweryfikować, czy to prawda. Policjanci nigdy nie proszą o wypłacanie, przekazywanie czy przelewanie pieniędzy. Nie informują też przez telefon o prowadzonych akcjach, operacjach czy innych działaniach policyjnych. Każda osoba, która podając się za policjanta prosi o przekazanie lub wypłatę pieniędzy, jest oszustem.

Nie ma zagrożonych kont czy lokat bankowych. Wszystkie pieniądze w bankach są bezpieczne i odpowiada za nie bank.

Mówiono też o złodziejach domowych, zaproszeniach na pokazy sprzętu, oszustwa na tzw. amerykańskich żołnierzy, pracowników platform wydobywczych. Wiele uwagi poświęcono również bezpieczeństwu w ruchu drogowym, szczególnie znaczeniu elementów odblaskowych.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego już obowiązuje

Burmistrz Miasta Radzyń Podlaski informuje, że od dnia 27 września 2022 r. obowiązuje Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Gmin i Powiatu Radzyńskiego na lata 2021-2027 z perspektywą do 2035.

Niniejszy dokument obejmuje jednostki samorządu terytorialnego, które zawarły Porozumienie w sprawie opracowania i wdrażania strategii rozwoju ponadlokalnego. Dokument został opracowany dla powiatu radzyńskiego i siedmiu gmin z jego obszaru: Miasto Radzyń Podlaski, Borki, Czemierniki, Komarówka Podlaska, Radzyń

Podlaski, Ulan-Majorat, Wołyń.

Dokument ma na celu umożliwienie odpowiedniego planowania działań rozwojowych na obszarze kilku, powiązanych ze sobą funkcjonalnie gmin wchodzących w skład powiatu radzyńskiego. Współpraca w niniejszym zakresie będzie miała kluczowe znaczenie zwłaszcza w odniesieniu do planowania inwestycji, których zasięg i oddziaływanie wykraczają poza terytorium jednej gminy. Stanowi również dobrą podstawę do podejmowania decyzji przez poszczególne gminy o sposobie i zakresie dostarczania społecznościom lokalnym wybranych usług publicznych.

			
Miasto Radzyń Podlaski	Powiat Radzyński	Gmina Borki	Gmina Czemierniki
			
Gmina Komarówka Podlaska	Gmina Radzyń Podlaski	Gmina Ulan-Majorat	Gmina Wołyń

Z treścią Strategii oraz podsumowaniem przebiegu jej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wraz z uzasadnieniem zawierającym informacje o udziale społeczeństwa w

postępowaniu można się zapoznać pod linkiem: <https://umradzynpodlaski.bip.lubelskie.pl/index.php?id=1281>

Red.

Burmistrz Miasta informuje,

że posiada do wydzierżawienia część nieruchomości przy ul. 11 Listopada z przeznaczeniem pod garaże.

Informacje szczegółowe: pokój 112 Urzędu Miasta, tel. 83 351 24 75

Przetarg na miejsca handlowe przy cmentarzu

Burmistrz Miasta ogłasza przetarg ustny nieograniczony na okazjonalne wydzierżawienie na okres od 29 października do 2 listopada 2022 r. części nieruchomości położonej przy ul. Sitkowskiego w Radzynie Podlaskim, pod lokalizację stoisk handlowych. Wszelkie informacje dostępne na stronie <https://www.radzyn-podl.pl/8-komunikaty-ogloszenia/3472-przetarg-na-miejsca-handlowe-przy-cmentarzu.html>

Informacja Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radzynie Podlaskim

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzynie Podlaskim informuje, że weszła w życie Ustawa z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw.

Ustawa reguluje wypłatę dodatków dla gospodarstw domowych. Dodatek dla gospodarstw domowych przysługuje osobie w gospodarstwie domowym, w przypadku gdy głównym źródłem ciepła gospodarstwa domowego jest:

- kocioł na paliwo stałe, kominiek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane peletem drzewnym, drewnem kawałkowym lub innym rodzajem biomasy,
- kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG,
- kocioł olejowy,

Gospodarstwo musi być wpisane do centralnej ewidencji emisyjności budynków. Przez gospodarstwo domowe, rozumie się:

- 1) osobę fizyczną samotnie zamieszkujejącą i gospodarującą,
- 2) osobę fizyczną oraz osoby z nią spokrewnione lub niespokrewnione w faktycznym związku, wspólnie z nią zamieszkujejące i gospodarujące.

W przypadku, gdy pod jednym

adresem miejsca zamieszkania zamieszkuje więcej niż jedno gospodarstwo domowe, jeden dodatek dla gospodarstw domowych przysługuje dla wszystkich gospodarstw zamieszkujących pod tym adresem.

W przypadku, gdy wniosek o wypłatę dodatku dla gospodarstw domowych złożono dla więcej niż jednego gospodarstwa domowego mających ten sam adres zamieszkania, to dodatek ten jest przyznawany wnioskodawcy, który złożył wniosek jako pierwszy. Pozostałe wnioski pozostawia się bez rozpatrzenia.

Na potrzeby składania wnio-

sków o wypłatę dodatku dla gospodarstw domowych przyjmuje się że:

- 1) jedna osoba może wchodzić w skład tylko jednego gospodarstwa domowego,
- 2) gospodarstwo domowe może otrzymać dodatek z tytułu wykorzystania wyłącznie jednego źródła ciepła.

Dodatek dla gospodarstwa domowego wynosi:

3000 zł – w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe zasilany peletem drzewnym lub innym rodzajem biomasy, z wyłączeniem drewna kawałkowego;

1000 zł – w przypadku, gdy głównym źródłem ciepła, jest kocioł na paliwo stałe, kominiek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy, zasilane drewnem kawałkowym;

500 zł – w przypadku, gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG;

2000 zł – w przypadku, gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł olejowy.

Wniosek o wypłatę dodatku dla gospodarstw domowych składa się w terminie do 30 listopada 2022 r. Wnioski o wypłatę złożone

po dniu 30 listopada 2022 r. pozostawia się bez rozpatrzenia. Dodatek wypłaca się w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku o jego wypłatę. Wniosek składa się w siedzibie MOPS Radzyń Podlaski ul. Warszawska 32 II piętro pokój nr 2. Wniosek składa się na piśmie lub drogą elektroniczną w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

MOPS dokonuje weryfikacji wniosków o wypłatę dodatku dla gospodarstw domowych, w szczególności zakresie zgłoszenia lub wpisania głównego źródła ciepła do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej emisyjności budynków.

Przyznanie dodatku nie wymaga wydania decyzji administracyjnej. Odmowa przyznania, uchylene oraz rozstrzygnięcie w sprawie nienależnie pobranego dodatku wymagają wydania decyzji administracyjnej. Wypłaty będzie realizował Bank Spółdzielczy w Radzynie Podlaskim.

Andrzej Szczęch
Kierownik MOPS
w Radzynie Podlaskim
Fot. Hans/Pixabay

Radzyń Podlaski - badania archeologiczne w obrębie dziedzińca

We wrześniu zakończyły się badania archeologiczne na terenie zespołu pałacowo - parkowego w Radzynie Podlaskim.

Badania prowadzono w czterech etapach. Pierwszym z nich był nadzór archeologiczny nad robotami ziemnymi, głównie związanymi z wymianą i budową nowej infrastruktury podziemnej na dziedzińcu pałacowym. Ten etap nadzorował **mgr Sylwester Bochyński**. W wyniku tych prac, w wykopach instalacyjnych odsłonięto szereg konstrukcji murowanych – zlokalizowanych przed frontem pałacu, na jego tyłach i we wnętrzu - oraz pozyskano liczne i ciekawe zabytki ruchome.

Znaleziska te spowodowały, iż konieczne stało się przeprowadzenie regularnych badań archeologicznych, mających na celu pełniejsze rozpoznanie zarejestrowanych relikwów.

Investor – Urząd Miasta Radzyń - zlecił wykonanie wykopalisk firmie „Archee” Badania i Nadzory Archeologiczne z Lublina. Budowlanym robotom ziemnym, które realizowane były w świetle dziedzińca oraz w części parkowej zespołu, towarzyszyły badania archeologiczne prowadzone przez zespół pod kierownictwem **Rafała Niedźwiadka**.

Wykopaliska poprzedzone zostały rozpoznaniem geofizycznym terenu. W obszarze dziedzińca pałacu **dr hab. Fabian Welc** przeprowadził prospekcję georadarową, która wykazała liczne podziemne anomalie, zinterpretowane jako po-

zostałości konstrukcji murowanych i pokładów gruzowych.

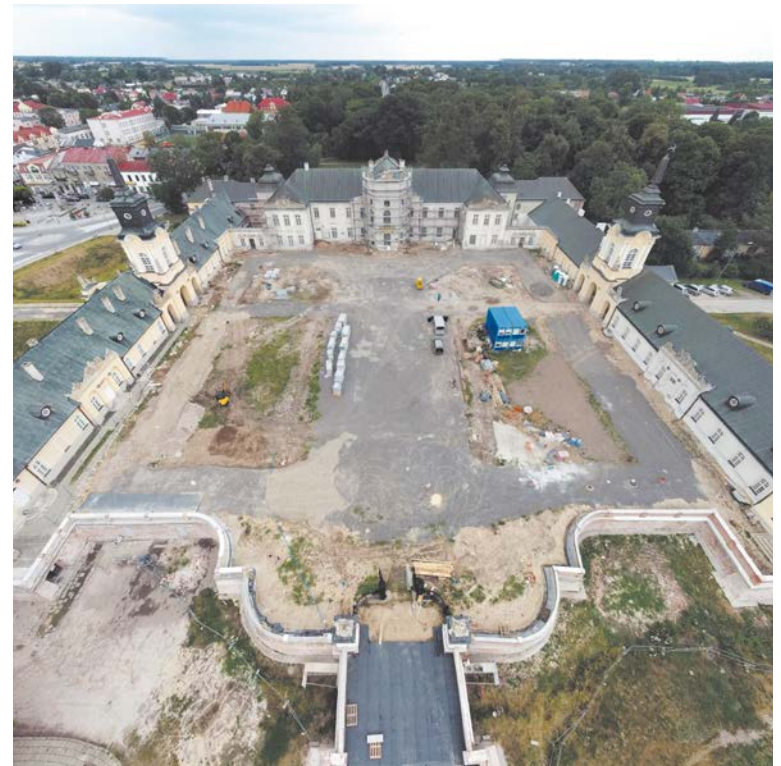
Wyniki badań geofizycznych w powiązaniu z dotychczasowymi odkryciami były podstawą do lokalizacji wykopów archeologicznych. W szczególności skupiono się na rozpoznaniu regularnych anomalii, których kształt wskazywał na relikty nieznanego budynku, zlokalizowanego w południowej części dziedzińca. Badania wykopaliskowe w zaskakujący sposób zweryfikowały tę hipotezę – w miejscu zarejestrowanych regularnych anomalii odsłonięto kamienne ryzsztoki, których system łączył się z przesklepionym kanałem odpływowym. Poniżej stwierdzono występowanie warstw nasypowych i niwelacyjnych, z których pozyskano nieliczne zabytki ruchome datowane na okres od połowy XVII do połowy XVIII stulecia. W zbiorze odkrytych zabytków znalazły się: fragmenty naczyń ceramicznych, kafle, fragmenty butelek szklanych, przedmioty metalowe (m.in. ołowiana plomba), ozdoby (m.in. kieł wilka w srebrnej oprawie), militaria (grot bełtu) oraz monety.

Na głębokości około 1 m odsłonięto kolejną ciekawą konstrukcję kamienną. Jest to fragment pieca – jego podstawa. Nie ma pewności co do jego przeznaczenia, bo część powyżej ówczesnego gruntu została rozebrana po zakończeniu jego

użytkowania. Jednak ponieważ było to duże urządzenie, wokół którego występowały znaczne ilości kafli piecowych niepokrytych glazurą, istnieje przesłanka skłaniająca do uznania go za obiekt produkcyjny.

Zarejestrowana komora ogniowa miała kształt koła o średnicy 2,7 m, jej podwalina wzniesiona była na planie kwadratu z drewnianym obramieniem. Wg badaczy cały trzon ogniowy, na osi wschód – zachód, miał długość ponad 5 m, a szerokość około 3 m. Po zachodniej stronie urządzenia znajdowało się pomieszczenie przypiecowe. Od północy obiekt zamykał się drewnianą ścianą osadzoną na kamieniach narzutowych. Na postawie pozyskanych zabytków - w I. połowie XVI wieku. ruchomych – ceramiki naczyniowej oraz kafli piecowych można stwierdzić, iż odkryty warsztat garncarski funkcjonował na początku okresu staropolskiego – w I. połowie XVI w. Dla wielu autorów w Polsce jeszcze wtedy panowało średniowiecze, znaleziska z radzyńskich wykopalisk wyraźnie temu przeczą – kafle piecowe typu wawelskiego są wytworami typowymi dla wczesnego renesansu. Tym sposobem bezsprzecznie wskazujemy, kiedy nowa epoka pojawiła się w Radzynie.

Powstanie pieca prawdopodobnie związane jest z budową najstarszej murowanej siedziby dworskiej

na terenie założenia, na co wskazują odkryte fragmenty kafli piecowych typu „wawelskiego”.

Zaskakującym odkryciem na terenie dziedzińca radzyńskiego pałacu były również pozostałości osadnictwa pradziejowego. Archeolodzy odnaleźli pojedyncze zabytki datowane szeroko na neolit (młodsza epokę kamienia lub - po

staremu - epokę kamienia gładzonego).

Na podstawie: Rafał Niedźwiadek: „Skrócone podsumowanie trzeciego etapu interdyscyplinarnych badań archeologicznych w zespole pałacowym Potockich w Radzynie Podlaskim” wrzesień 2022 r oraz Facebook Wojewódzkiego KOnserwatora Zabytków w Lublinie

Historia i rozwój zabytku

W wyniku wieloletnich badań nad historią i architekturą pałacu badacze wyodrębnili 4 fazy jego rozbudowy. Pierwsze dwie to średniowieczna warownia zmieniona na renesansową rezydencję typu palazzo in fortezza. Następnie powstał typowy dla baroku pałac możnowładcy, by wreszcie uzyskać kształt wielkiej rokokowej rezydencji magnackiej.

1. Kazanowscy

Zręby pałacu pochodzą z wieku XV, gdy Radzyń był własnością rycerskiej rodziny Kazanowskich. W 1473 roku Dominik Kazanowski otrzymał dzierżawę dóbr radzyńskich z rąk Kazimierza Jagiellończyka. Pierwotna budowla - zamek starościński - miała charakter średniowiecznej warowni. Początki budowli datuje się od 3. ćwierci XV do 2. połowy XVI wieku. Istnienie siedziby Kazanowskich – zamku, nazywanego zamiennie fortalicyą

- potwierdzają źródła z 1540 roku.

2. Mniszchowie

W 1534 dobra radzyńskie przeszły w ręce rodu Mniszchów, związanego z dworem Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta. Prawdopodobnie zasługą Mniszchów była znacząca rozbudowa zamku.

W czasie, gdy Radzyń był dzierżawą tego rodu (od połowy XVI do połowy XVII w.), przebudowy dokonano dwukrotnie. Pierwszy raz w latach 1566-67. Warownia zmieniła się wówczas w ufortyfikowaną renesansową rezydencję typu palazzo in fortezza. Nieznana jest jego bryła, badacze przypuszczają, że był

on w części lub w całości piętrowy, miał jedną amfiladę. Jego ślad zachował się w postaci piwnic pod północnym traktem korpusu.

Prawdopodobnie jeszcze za Mniszchów pałac został ponownie przebudowany, dobudowano drugi ciąg pomieszczeń - trakt od południa, jednocześnie budowlę przedłużono o dwie osie w kierunku wschodnim, co odpowiada szerokości obecnego korpusu głównego.

3. Stanisław Antoni Szczuka

Kolejny etap przebudowy pałacu nastąpił, gdy dobra radzyńskie znajdowały się pod panowaniem Stanisława Antoniego Szczuki.

Stanisław Antoni Szczuka z Radzyna uczynił centrum rozległych dóbr, przekształcił miasto według barokowych wzorów francuskich, nadając mu nową kompozycję przestrzenną i otoczył je półpięścieniem zewnętrznych fortyfikacji bastionowych, których fragmenty zachowały się do dzisiaj.

Włożył także swój wkład w przebudowę pałacu. Prace w Radzynie prowadzone były w latach 1685-86 pod kierunkiem królewskiego architekta Augusta Locciego.

Badacze twierdzą, że przekształcenia pałacu z czasów Szczuki miały głównie charakter restauracji, adaptacji i stylowej modernizacji,

Od średniowiecza musiał tu być ważny, bogaty ośrodek

Wywiad z Rafałem Niedźwiadkiem kierującym pracami archeologicznymi prowadzonymi przy Pałacu Potockich

Na początku września zakończyły się prace archeologiczne na dziedzińcu Pałacu Potockich. Jak ocenia Pan ich efekty?

Myślę, że są one bardzo ważne, wręcz odkrywczym dla poznania dziejów tego miejsca. Zarówno nasze obecne badania jak i prowadzone w 2007 r. (A. Ginter, J. Pietrzak, A. Andrzejewski) we wnętrzu i przy północnej elewacji pałacu doprowadziły do odnalezienia murów wystawionych w wątku gotyckim, choć cegła użyta do budowy jest renesansowa. To może wskazywać na obecność pierwszej siedziby możnowładczej już w I połowie XVI wieku. Można to łączyć z pierwszą siedzibą Kazanowskich albo Mniszchów. Zapewne z nią powinniśmy powiązać relikty pieca, który odnaleźliśmy przed pałacem, bo w obu przypadkach chodzi o podobny okres.

Skoro mamy budowlę monumentalną, przynajmniej jednopiętrową, która kryje się we wnętrzu obecnej bryły pałacu, oraz warsztat, ewentualnie elementy wytwórczości pieców renesansowych, to może oznaczać, że ówczesni właściciele podążali za prądami mody obowiązującymi wówczas w Krakowie: to, co było modne na dworze królewskim na Wawelu, zafundowali sobie we własnym domu. Elementy luksusowe wyznaczały trendy, a kafle były wyznacznikiem tego, co nowe. Królowa Bona nie tylko sadziła warzywa (słynna włoszczyzna), ale i sprowadzała nowe prądy w postaci elementów renesansowych w architekturze.

Czy to znaczy, że historia pałacu nie rozpoczęła się od Potockich ani nawet Szczuków, ale dużo wcześniej?

To oznacza, że już od schyłku XV wieku musiał tu istnieć ważny,

bogaty ośrodek, skoro mógł sobie pozwolić na realizację takich nowinek modowych. Aby zrobić coś nowego, trzeba było wysłać kogoś na naukę albo sprowadzić fachowców z zewnątrz. Sprowadzanie ludzi – rzemieślników z Krakowa, Lublina czy Sandomierza łączyło się z dużymi kosztami.

Z naszego rozeznania wynika, że są to najdalej na północ wysunięte stanowiska kafli typu wawelskiego. Tak bliskiego połączenia najstarszych siedzib możnowładczych Kazanowskich czy Mniszchów z Wawelem jeszcze nie udowodniono.

A jeśli chodzi o drobniejsze znaleziska?

Trzeba się cieszyć, że jest duża różnorodność tego wszystkiego – od średniowiecza po współczesność. To znaczy, że obiekt żył nieprzerwanie. Bardzo ciekawy jest ząb w srebrze. Dla mnie to nieco-

dziennie znalezisko. Nie wiadomo, czy był to ząb wilka czy ulubionego psa właściciela – tu możliwości są różne. Nie spotkałem się dotąd, żeby ząb drapieżnika oprawiano w srebro i noszono jako zawieszkę na szyi, choć częste są np. amulety z pazurem niedźwiedzia.

Garnki są elementem mało zmieniającym się w czasie i typowym – gdzie ludzie mieszkali, tam śmieci, wrzucali śmieci do wykopanej jamy albo składali w nieużywanym pomieszczeniu.

Najważniejsze, że mimo utrudnień udało nam się przeprowadzić badania w pełnym wymiarze. Jednocześnie mamy świadomość, że w Radzynie jest jeszcze kilka miejsc ciekawych, wartych zbadania (jak np. dziedziniec północny pałacu czy fortyfikacje zbudowane w czasach Szczuków), które mogłyby wiele powiedzieć o historii Radzyna i jego mieszkańcach.

Dziękuję za rozmowę.

Anna Wasak

nadającej pałacowi cechy stylu barokowego. Przeprowadzono kosztowne roboty we wnętrzach, a ich elementem była m.in. wymiana obić na ścianach. Prawdopodobnie dobudowano też parę narożnych alkierzowych gabinetów.

Pojawiła się również nowa, barokowa kompozycja z ogrodem na tyłach pałacu – stąd pełnego obwodu pierwotne mury obronne już nie miały.

4. Potoccy

Obecny wygląd i skalę artystyczną pałac zawdzięcza Eustachemu Potockiemu i jego żonie Marianie z Kątskich, którzy w Radzynie

zamierzali stworzyć gniazdo rodowe, a pałacowi nadać odpowiednią rangę.

Do realizacji swego przedsięwzięcia – przebudowy pałacu na siedzibę godną rodu – Eustachy Potocki zatrudnił najwybitniejszych mistrzów epoki (Jakuba Fontanę, Jana Chryzostoma Redlera, Michała Dollingera, Jana Dawida Knackfusa), którzy nad kształtem założenia pałacowo-parkowego pracowali w latach 1750-1759.

Osiem lat trwały najważniejsze prace budowlane, prace nad wykończeniem wewnątrz nie zostały sfinalizowane przed śmiercią małżonków (1768).

Do 1760 r. był urządzany ogród, od tego roku rozpoczęto budowę oranżerii według projektu Jakuba Fontany. Nad ryzalitami umieszczono rzeźby – z grupą Apollina nad ryzalitem środkowym.

5. Anna Sapieżyna i Adamstwo Czartoryscy oraz Szlubowscy

W roku 1799 właścicielką pałacu – za pośrednictwem ks. Stanisława Staszica – stała się słynąca z gospodarskiej zapobiegliwości Anna Sapieżyna. Jej córka – Anna wyszła za mąż za księcia Jerzego Adama Czartoryskiego (warto dodać, że w radzyńskim pałacu odbyło się we-

sele młodej pary), który po Powstaniu Listopadowym wyemigrował do Francji i tam stał się przywódcą stronnictwa politycznego, które od nazwy siedziby nazwane zostało Hotelem Lambert. Z radzyńskiego majątku szły pieniądze na utrzymanie małżonków w Paryżu. W obawie przed konfiskatą majątku z powodu represji po Powstaniu Listopadowym w 1834 roku radzyński pałac został sprzedany rodzinie Szlubowskich, w których rękach znajdował się do roku 1920 r.

Ostatni właściciele Bronisław i Zofia Szlubowscy w 1920 roku przekazali pałac na własność Skarbu Państwa. Odtąd jego po-

mieszczenia zajmowały instytucje i urzędy. W roku 1927 dokonano adaptacji do funkcji starostwa powiatowego i urzędu miejskiego. Prace remontowe prowadzono do 1939 roku. W lipcu 1944 roku pałac został podpalony – spłonęły całkowicie wnętrza, częściowo mury. Na szczęście ocalała zewnętrzna dekoracja rzeźbiarska pałacu. W roku 1950. rozpoczęto odbudowę, budowlę pokryto nowym dachem. Do użytkowania obiekt został oddany w latach 60. W II połowie lat 70. poddano remontowi elewację pałacu oraz rzeźbę Redlera.

232 lata temu w Pałacu Potockich urodził się genialny wirtuoz

Karol Lipiński – rodem radzynianin, „sercem Polak, a talentem świata obywatel”

30 października 1790 roku w pałacu Potockich w Radzynie Podlaskim urodził się Karol Lipiński - największy polski kompozytor przed Chopinem i - obok niego - najpopularniejszy w XIX-wiecznej Europie polski artysta. Genialny wirtuoz niejednokrotnie porównywany był z Paganinim. „Lipiński to polski Paganini” – można usłyszeć obiegową opinię. Jednakże świadectwa z epoki i spuścizna muzyczna pozostawiona przez obydwu wirtuozów świadczą o tym, że powinno się mówić raczej: Paganini - to włoski Lipiński.

Cudowne dziecko

Karol Lipiński urodził się w 1790 r. w Radzynie Podlaskim. Jego ojciec - Feliks Lipiński był nauczycielem muzyki i dyrektorem kapeli na dworze Potockich.

We wspaniałej rezydencji późniejszy wirtuoz spędził pierwszych 9 lat swego życia, decydujących o dalszych jego losach. Miał tu wymarzone warunki do zdobycia wykształcenia ogólnego i muzycznego. W otoczeniu chłopca stale rozmawiało się o muzyce i muzykowało, w pałacu odbywały się bale, wieczornice, koncerty.

Gdy ojciec zauważył u 5-letniego Karola zainteresowania i uzdolnienia muzyczne, zaczął go uczyć gry na skrzypcach. Po niespełna dwóch latach uczeń przerósł nauczyciela. Ośmioletni Karol z dużym powodzeniem wykonywał koncerty skrzypcowe, niekiedy uczestniczył w koncertach z muzykami kapeli dworskiej. Ojcu marzyło się prezentowanie cudownego dziecka na szerszej arenie – koncerty z udziałem syna, wojaże artystyczne, ale Karol się temu sprzeciwił, prawdopodobnie z powodu swej chorobliwej nieśmiałości i niezwykłej skromności.

Okres lwowski: dojrzewanie geniuszu

Dalszy rozwój talentu i wypływanie na szerokie wody ówczesnego świata artystycznego umożliwiła mu przeprowadzka rodziny do Lwowa, z którym artysta był związany kolejnych 40 lat.

W 1799 r. radzyńskie dobra Potockich przeszły w ręce rodziny Sapiehów. Tych jednak nie stać było na utrzymywanie dworskiego życia na poziomie takim, jaki był za ich poprzedników. Szczęśliwie w tym czasie Feliks Lipiński otrzymał od hr. Adama Starzeńskiego propozycję prowadzenia orkiestry we Lwowie i kształcenia muzycznego syna Aleksandra.

Lwów był wówczas prężnym ośrodkiem życia muzycznego, dla utalentowanego chłopca otworzył

artystyczną szansę, której ten nie zmarnował. Grał w orkiestrach hr. Adama Starzeńskiego i F. Polanowskiego oraz w zespołach kameralnych. Przed ukończeniem 20 roku życia napisał trzy symfonie. Wkrótce otrzymał posadę muzyka w kapeli teatralnej. Kapelmistrzem zespołu był Józef Elsner – przyszły dyrektor konserwatorium warszawskiego i nauczyciel Fryderyka Chopina. W latach 1810-14 młody Lipiński był koncertmistrzem, a następnie kapelmistrzem teatru operowego we Lwowie, zajmował się działalnością pedagogiczną i kompozytorską.

W tym czasie, podobnie jak inni romantycy, przemierzał wioski, zapisywał autentyczne ludowe melodie i pieśni, aby je następnie wykorzystywać w swych kompozycjach. Dzięki temu są one „bardzo polskie w charakterze, klimacie emocjonalnym”. Poprzez swą muzykę kulturę polską i ukraińską pokazywał zachodowi Europie. Warto też wspomnieć, że skomponował muzykę do „Sonetów” Mickiewicza.

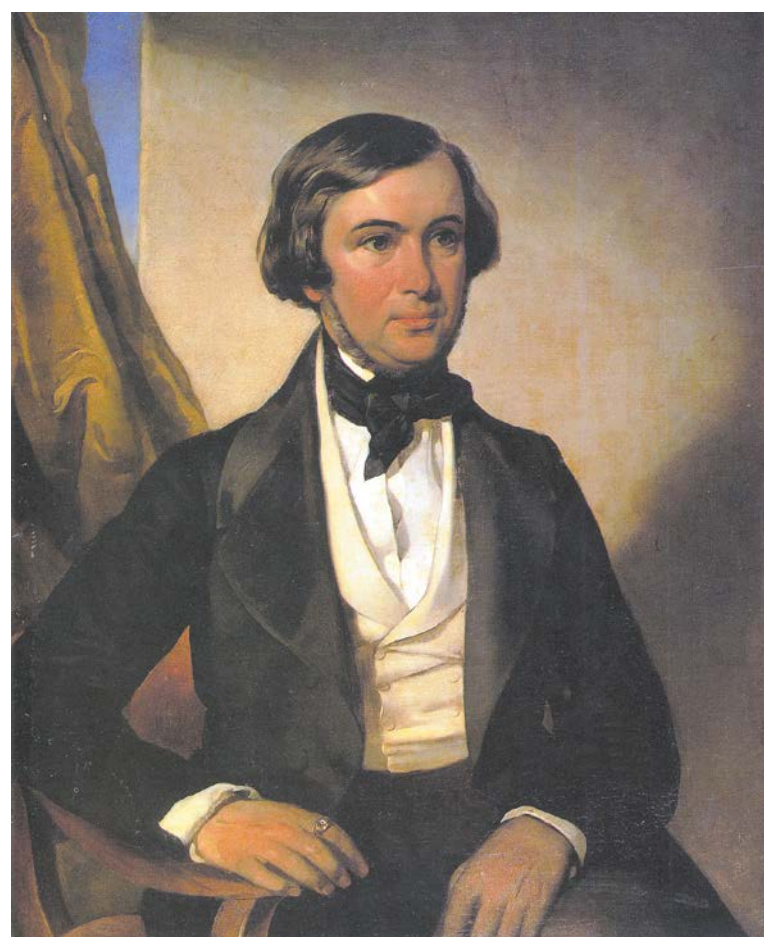
„Talentem świata obywatel”

W okresie lwowskim Karol Lipiński odbył liczne podróże artystyczne po całej Europie: od Moskwy i Petersburga, przez Wiedeń, przez Wilno, Warszawę, Kraków, Poznań, miasta włoskie: Wenecję, Mediolan, Padwę, Weronę i Piacenzę, niemieckie: Lipsk, Berlin po Paryż i Londyn. Wszędzie odnosił spektakularne sukcesy.

W 1818 r. we Włoszech dwukrotnie koncertował z Paganinim. W 1821 r. został honorowym członkiem Towarzystwa Przyjaciół Muzyki w Krakowie, w 1828 r. dostał nominację na pierwszego skrzypka dworu Królestwa Polskiego, a w 1831 – rosyjskiego dworu carskiego. Po występach w stolicy Austrii otrzymał tytuł honorowego obywatela Wiednia. W 1829 r. wspólnie z Paganinim koncertował na uroczystościach koronacyjnych Mikołaja I. Występy te wywołały głośną polemikę prasową, której tematem sporu był problem, któremu z wir-

tuozów należy się palma pierwszeństwa. W każdym razie z owego pojedynku Polak wyszedł obronną ręką, zdobył uznanie nawet wielkiego Włocha, który (znany z tego, że nie grzeszył skromnością) na pytanie odnośnie pierwszego skrzypka Europy odpowiedział: „Kto jest pierwszym - nie wiem, ale drugim jest z pewnością Lipiński”. W Paryżu i Londynie odwoływano wcześniej zarezerwowane terminy koncertów, by zwolnić je dla Lipińskiego. „Dzisiaj nie możemy porównać gry obu artystów, możemy natomiast ocenić to, co po nich zostało – kompozycje. Tu przewaga Lipińskiego jest tak wielka, że większości kompozycji Paganiniego nawet nie wypada porównywać z kompozycjami Lipińskiego. Nawet kompozycje wirtuozowsko – salonowe Lipińskiego posiadają dużo więcej inwencji, poczucia harmonii i formy niż podobne z założenia kompozycje Paganiniego” - pisze Andrzej Wróbel we wprowadzeniu do płyty „Karol Lipiński (1790–1861) dzieła wybrane” w wykonaniu Konstantego Andrzeja Kulki.

W 1839 r. polski wirtuoz przeniósł się do Drezna, gdzie otrzymał stanowisko pierwszego koncertmistrza kapeli królewskiej i przez 20 lat stał na czele zespołu zaliczanego do najznakomitszych orkiestr ówczesnej Europy, w stolicy Saksonii pełnił także funkcję dyrektora muzyki kościelnej oraz koncertmistrza orkiestry operowej. Lipiński stworzył kwartet skrzypcowy, który wślawił się wspaniałymi wykonaniami Haydna, Beethovena, Mozarta. Polski wirtuoz koncertował tu z największymi muzykami swych czasów: Lisztem, Wágnerem, Szumanem, współpracował z Berliozem w urządzaniu jego koncertów kompozytorskich. Prowadził też działalność pedagogiczną (do Drezna przybył m.in. 12-letni Henryk Wieniawski, by pobierać u niego nauki) oraz publicystyczną - przygotował do druku wszystkie kwartety Beethovena.

Za wybitne zasługi dla dworu królewskiego został odznaczony rycerskim orderem księcia Alberta.

Skromny, godny, wiarygodny artystycznie

Niestety, nie dysponujemy nagraniami wykonań Lipińskiego, ale sława jego wirtuozostwa przetrwała w przekazach słownych. Z okazji 50-lecia śmierci „Biesiada Literacka” napisała: „Lipiński był wszechwładnym panem swego instrumentu tak, że największe trudności techniczne zwalczał bez żadnego wysiłku. W każdym jego tonie była dusza piękna, zdrowa, pełna głębokiego uczucia”.

Jako kompozytor i interpretator był artystą wielkiej miary: przez muzykę wyrażał nie tylko siebie, ale również swą narodową tożsamość i muzykę swych czasów. Pozostawił po sobie (w przeciwieństwie do Paganiniego) spory dorobek kompozytorski. Figurują w nim trzy sym-

fonie, uwertura, utwory kameralne, wokalnie-instrumentalne oraz sceniczne, kompozycje na skrzypce solo, w tym 11 kaprysów, a także utwory na skrzypce z towarzyszeniem orkiestry bądź fortepianu. Są to cztery koncerty skrzypcowe, spośród których najważniejszy jest II Koncert D-dur op. 21 zwany „wojskowym”, następnie ronda, wariacje i fantazje. Stanowią one najbardziej wiarygodne źródło wiedzy o Lipińskim: wirtuozie, kompozytorze, artyście i Polaku, są dowodem jego niezwykłych możliwości – do dziś dostępne są dla niewielu wykonawców, ze względu na ogromne wymagania, przede wszystkim natury technicznej. Sam mistrz pokonywał wszelakie trudności śmiało i lekko co „graniczyło prawie z niewiarygodnością” – podsumowuje prof. M. Demska-Trębacz.

Znawcy jego biografii podkreślają, że był nie tylko genialnym wirtuozem, ale również wspaniałym

człowiekiem: „Skromny, godny, wiarygodny artystycznie” - charakteryzuje go Teresa Księska - Falger, dyrektor artystyczny Filharmonii im. H. Wieniawskiego w Lublinie. „Dla współczesnych uosabiał sukces i powodzenie, w istocie był człowiekiem o wielkim poczuciu odpowiedzialności za sprawy zawodowe i rodzinne, ponadto wielkim Polakiem świadomym swego narodowego i społecznego posłannictwa”. „Podczas podróży koncertowych zawsze podkreślał swoje polskie pochodzenie. Służył ojczyźnie propagując w stopniu najdoskonalszym swoją twórczość i zdobywając dla niej uznanie w najważniejszych

ośrodkach kulturalnych Europy. Swoją działalnością przyczynił się do spopularyzowania kultury polskiej, kultury narodu, którego państwa nie było wówczas na mapie politycznej Europy” - pisze o Lipińskim prof. Maria Zduniak z Akademii Muzycznej we Wrocławiu.

O tym, że przez 20 lat pobytu w Niemczech nie przekreślił jego związków z Polską świadczy fakt, że u schyłku swego życia pragnął powrócić do kraju. Osiedlił w majątku syna Gustawa w Urłowie położonym 100 km od Lwowa. W nocy 16 grudnia 1861 r. zmarł w wyniku nagłego ataku astmy.

Wiadomość o jego śmierci

wstrząsnęła światem. Jego osobie i twórczości poświęcono wiele artykułów, prac analitycznych, koncertów i akademii. W 1872 syn Karola Lipińskiego - Gustaw ustanowił dla zdolnych skrzypków stypendium im. Karola Lipińskiego, które istniało do I wojny światowej.

Choć z naszym miastem związanych było wiele wybitnych postaci, osoba Karola Lipińskiego ma dla Radzyna wyjątkowe znaczenie. Być może dlatego, że o pamięć o wybitnym wirtuozie i kompozytorze potrafiło zadbać środowisko muzyczne. Jego imię przyjęła Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia, która ma swą siedzibę w zachod-

nim skrzydle Pałacu Potockich. Instytucja nie tylko rozwija talenty muzyczne radzyńskiej młodzieży, ale także kształci gusta muzyczne mieszkańców. Służy temu również Radzyńskie Towarzystwo Muzyczne im. Karola Lipińskiego, od 36 lat organizujące coroczne Dni Karola Lipińskiego - cykl koncertów, w których uczestniczą wybitni muzycy reprezentujący różne gatunki muzyczne kierunki. RTM prowadzi również Izbę Pamięci Karola Lipińskiego, w której gromadzi eksponaty związane z wirtuozem, popularyzuje jego muzykę. Obok wejścia do Izby Pamięci znajduje się popiersie Karola Lipińskiego postawione sta-

raniem Radzyńskiego Towarzystwa Muzycznego.

Wielkie zasługi w popularyzacji postaci kompozytora i jego twórczości ma Zygmunt Pietrzak (1935-2016) - w latach 1981-1991 dyrektor radzyńskiej Państwowej Szkoły Muzycznej I Stopnia, organizator i dyrektor Dni Karola Lipińskiego oraz założyciel, a następnie prezes Radzyńskiego Towarzystwa Muzycznego (1999-2016).

Muzyki Lipińskiego w wykonaniu Konstantego Andrzeja Kulki można posłuchać tu

<https://www.youtube.com/watch?v=bPJ1IC8zJa0>

Anna Wasak

ARTI SENTEMO promuje Radzyń w nowym projekcie

Efekt kolejnego projektu Młodzieżowej Orkiestry Akordeonowej Arti Sentemo można podziwiać na YouTube. 7-minutowy film jak w soczewce skupia wszystko, czym jest Orkiestra: przede wszystkim wspaniała muzyka, młodzi, utalentowani artyści i ich piękne wykonania utworów z szerokiego repertuaru Arti Sentemo.

To wszystko w nastrojowej oprawie Pałacu Potockich - zewnętrznych murów i we wnętrzach Państwowej Szkoły Muzycznej. Gorące brawa i gratulacje, podziękowania za kolejną rewelacyjną promocję Radzyna.

W informacji o projekcie możemy przeczytać: Arti Sentemo - Kameralna Orkiestra Akordeonowa pod dyrekcją Zbigniewa Czuryły, dyrektora PSM I st. im. K. Lipińskiego w Radzynie Podlaskim z sie-

dzibą w Pałacu Potockich.

Skład orkiestry tworzą młodzi muzycy, laureaci konkursów muzycznych reprezentujący sztukę wykonawczą na najwyższym poziomie. Koncertują w kraju i za granicą. Promują swoje miasto i jego dziedzictwo kulturowe na drodze artystycznej z patronem radzyńskiej szkoły muzycznej - Karolem Lipińskim.

Wideo/Montaż - Paweł Fiedeń
Muzyka/Mastering - Karol Zbaracki
Reżyseria - Justyna Czuryło
Aranżacje utworów - Jakub Stefaniak
Kierownictwo artystyczne - Zbigniew Czuryło
Skład orkiestry Arti Sentemo: Dyrygent - Zbigniew Czuryło
Akordeon I - Adam Dudek, Jakub Stefaniak
Akordeon II - Karol Zbaracki, Stanisław Krupa, Szymon Lipiński
Akordeon III - Jakub Palinowski, Jakub Mackiewicz
Akordeon IV - Marcel Semeniuk, Anna Szczęsna
Akordeon basowy - Mateusz Golonka
Flet - Justyna

Czuryło Instrumenty perkusyjne - Julia Drożdż
Gościnnie wystąpiła Manager Arti Sentemo - Dorota Semeniuk

Soliści: Adam Dudek (H. Wieniawski - Scherzo-Tarantelle op.16)
Jakub Stefaniak (P. Sławiński - Kaprys nr 1)
Justyna Czuryło & Jakub Stefaniak Duo (K. Lipiński - Polonez op. 9 nr 1)
Marcel Semeniuk (S. Koniejew - Scherzo g-moll)
Jakub Palinowski (A. Astier - La Tempe-

te).
Fragmenty utworów w wykonaniu Arti Sentemo :
W. A. Mozart - Uwertura do opery „Wesele Figara”
G. Rossini - Uwertura do opery „Cyrulik Sewilski”
F. von Suppe - Uwertura „Lekka Kawaleria”
G. Bizet - Uwertura do opery „Carmen”
- „Les Torreadors”.

Utwory zostały zaaranżowane przez członka orkiestry - Jakuba Stefaniaka.

Film najprościej można znaleźć na Facebooku ARTI SENTEMO.

Deszcz medali dla radzyńskich zawodników Taekwon-Do

Pięcioro zawodników Radzyńskiego Sportowego Centrum Taekwon - Do brało udział w VIII Pucharze Świata w Słowenii. Przez tydzień na słoweńskich matach w wystartowało ponad 1300 zawodników z 52 krajów.

Radzyński klub reprezentowało pięcioro zawodników (Alina Kaznadziej, Zuzanna Mierkiewicz, Ewelina Andryszczyk, Michał Cieślak, Jakub Cieślak). Choć dla większości z nich udział w tego rodzaju imprezie był debiutem, odnieśli ważne sukcesy, zdobywając:
- Alina Kaznadziej - dwa srebrne

medale w walkach i układach drużynowych

- Zuzanna Mierkiewicz - dwa srebrne medale w walkach i układach drużynowych

- Ewelina Andryszczyk - złoty medal w drużynowych walkach oraz srebrny w indywidualnych walkach do 49kg

- Michał Cieślak - brązowy medal w indywidualnych układach stopnia
Polska reprezentacja wygrała klasyfikację medalową, zdobywając: 27 złotych, 18 srebrnych i 20 brązowych medali.

Red.

Właściciele Radzyna dla polskiej edukacji

Gdy obchodzimy kolejną rocznicę powstania Komisji Edukacji Narodowej, Święto Edukacji Narodowej i Dzień Nauczyciela, proponuję przypomnieć zasługi właścicieli Radzyna dla polskiej edukacji. A są one wielkie.

Stanisław Antoni Szczuka

Sekretarz, powiernik Jana III Sobieskiego, jak na owe czasy świetnie wykształcony. Studiował w Wilnie i w Krakowie (1671-72), gdzie na Uniwersytecie Jagiellońskim studiował filozofię i retorykę. Młody Szczuka praktykował siedemnaście miesięcy w Trybunale Lubelskim, ucząc się funkcjonowania praw koronnych. Oprócz polskiego i litewskiego znał języki francuski, niemiecki i łacinę. Wiele lat później opozycja zarzucała mu zbyt dobre wykształcenie - że mu „rozum nauka skaziła”. Paweł Jasienica określił go jako najmądrzejszego człowieka epoki. W pismach politycznych postulował reformę szkolnictwa, m.in. poprzez założenie w Polsce publicznych szkół utrzymywanych przez skarb państwa. Sam dał dobry przykład: do założonego

przez siebie Szczuczyna sprowadził pijarów („zgromadzenie to uczone niezmiernie poważał”) i w 1696 roku i finansował z własnych dóbr utrzymanie szkoły powstałej przy klasztorze. Dokonał też zapisu wieczystego fundacji na kształcenie chłopów. Szczuczynskie kolegium kończyli zasłużeni uczeni: m.in. Bronisław Trentowski. Uczył się tu Józef Andrzej Załuski (biskup kijowski, współzałożyciel Biblioteki Załuskich w Warszawie). Zakon Ojców Pijarów powołał w roku 1710 Szczukę na protektora zakonu w całej Polsce. W 1721, już po śmierci S. A. Szczuki, powstała w Szczuczynie szkoła dla dziewcząt. To właśnie w Szczuczynie istniał pierwszy w Polsce instytut dla głuchoniemych, który w 1816 r. przeniesiony został do Warszawy w czasach, gdy ministrem edukacji był prawnuk Szczuki Stanisław Kostka Potocki.

polskiego, a także języków nowożytnych (francuski, niemiecki). Dbano o wykształcenie jasnego, precyzyjnego sposobu wyrażania się i argumentowania wzorowanego na zasadach starożytnej „cycerońskiej” retoryki. Dużą rolę wychowawczą odgrywał także szkolny teatr.

Placówka zapoczątkowała reformę szkół pijarskich, do wypracowanych w Collegium Nobilium rozwiązań nawiązywała także Komisja Edukacji Narodowej.

Ignacy Potocki

W latach 1761-65 kształcił się w Collegium Nobilium, następnie studiował we Włoszech, przygotowując się do stanu duchownego. Nad jego edukacją czuwał jezuita Grzegorz Piramowicz – wybitna postać polskiego oświecenia, m.in. pedagog i działacz oświatowy.

Po śmierci rodziców (1768) Ignacy powrócił do kraju, za zgodą rodziny zrezygnował z wcześniejszych planów życiowych i święceń kapłańskich. Ożenił się z Elżbietą z Lubomirskich, dzięki czemu wszedł do grona rodziny Czartoryskich i Poniatowskich.

Brał aktywny udział w życiu kulturalnym i politycznym stolicy, włączając się w dzieło reform Rzeczypospolitej. Uczestniczył w „obiadach czwartkowych” organizowanych przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Od 1773 r. zaangażował się w reformę szkolnictwa. Był aktywnym członkiem Komisji Edukacji Narodowej (do 1791 r.), inspiratorem i głównym działaczem Towarzystwa do Ksiąg Elementarnych (1775-1792) – instytucji naukowej, zajmującej się opracowywaniem programów nauczania i podręczników. Na zlecenie KEN opracował projekt reform szkolnictwa średniego, którego wynikiem był Przepis na szkoły wojewódzkie (1774). Tworzył programy dla nauczycieli, wizytował szkoły. Zabiegał o nawiązywanie kontaktów naukowych, sprowadzenie do Polski wybitnych uczonych i wartościowych księzek.

Stanisław Kostka Potocki

Również pobierał nauki w Collegium Nobilium. W Księstwie Warszawskim (1807) pełnił m.in. funkcję prezesa Izby Edukacyjnej, a w Królestwie Polskim (1815-1820) był ministrem Wydziału Oświecenia Narodowego.

Stanisław Kostka Potocki

Czego w tym czasie dokonał? Bardzo wiele! Po pierwsze zdecydowanie rozbudował sieć szkół elementarnych – w czasie jego rządów otwarto ich w niewielkim Królestwie Polskim aż 1200! Po drugie to z inicjatywy Stanisława Kostki Potockiego oraz ks. Stanisława Staszica powstał Uniwersytet Warszawski (1816)! W dodatku przy UW powstał Ogród Botaniczny, Obserwatorium Astronomiczne (1820-25) – wówczas najnowocześniejsze w Europie.

Anna z Zamojskich Sapieżyna

Założyła w Radzynie szkołę elementarną, zapewniła jej pomieszczenie w radzyńskim pałacu i utrzymanie. Z przerwami spowodowanymi zarządzeniami rufyfikacyjnymi funkcjonowała ona w czasie, gdy właścicielami pałacu byli Szlubowscy - do końca I wojny światowej. Polska szkoła powszechna siedmioklasowa, która powstała w 1918 r. mieściła się po części w pałacu do 1935 roku, gdy wybudowano nowy gmach szkolny.

Anna Wasak

Stanisław Antoni Szczuka

Eustachy i Marianna Potoccy

Bardzo dbali o edukację swych dzieci. Synowie uczyli się w Collegium Nobilium. Była to szkoła posiadająca charakter uczelni wyższej założona w 1740 roku w Warszawie przez pijara Stanisława Konarskiego. Potoccy byli głównymi jej sponsorami. W szkole kładziono duży nacisk na nauki przyrodnicze, rozszerzono program o dodatkowe przedmioty (np. historię, prawo polskie i międzynarodowe, ekonomię, nauki ścisłe) oraz ograniczono łacinę i grekę na rzecz języka

Ignacy Potocki

Życzenia Burmistrza z okazji Dnia Nauczyciela

Czcigodni Państwo: Nauczyciele, Wychowawcy, Pedagodzy, Pracownicy Szkoły!

Z okazji Święta Edukacji Narodowej pragnę złożyć wyrazy głębokiego uznania i wdzięczności za Państwa codzienny trud ponoszony nad kształtowaniem umysłów, charakterów oraz serc dzieci i młodzieży. Praca wykonywana przez Was dziś z wielkim

poświęceniem i wielką odpowiedzialnością w dużej mierze zdecydowała o tym, jaka będzie przyszłość naszej małej i wielkiej Ojczyzny, bo jak pisał Jan Zamojski: „Takie będą Rzeczypospolite, jakie jej młodzieży chowanie”.

My, mieszkańcy królewskiego miasta Radzyna, mamy szczególny powód do tego, by z dumą obchodzić Dzień Edukacji, ustanowiony w rocznicę powołania Komisji Edukacji Narodowej.

Filarami reformy oświaty podjętej dla ocalenia Ojczyzny w II połowie XVIII wieku był urodzony w radzyńskim pałacu Ignacy Potocki, członek Komisji Edukacji Narodowej, a później jego brat – Stanisław Kostka Potocki.

Oby to dziedzictwo ośmielało Państwa do wytrwałości i ofiarności, umacniało w niestrudzonych wysiłkach, podejmowanych co dzień na nowo, by powierzona Państwu młodzież wychować na

mądrych, uczciwych i zaradnych obywateli; oby podtrzymywał w nas wiarę w skuteczność wysiłków wychowawczych i edukacyjnych!

W czasach chaosu, zagrożenia i niepewności bądźcie Państwo dla młodych drogowskazem, pokazujcie im, że warto swe życie budować na zdrowych fundamentach nieprzemijających wartości, które nasi przodkowie zamknęli w haśle: Bóg – Honor

- Ojczyzna.

Życzę, by mimo piętrzących się obecnie trudności owoce tych wysiłków dawały Wam wielką satysfakcję i radość. Byście byli dumni ze swych wychowanków, a oni mieli świadomość, jak wiele Wam zawdzięczają.

Burmistrz Miasta
Radzyn Podlaski
Jerzy Rębek

17 września w Radzynie

„Trzeba zrozumieć przeszłość, aby nie dopuścić do powtórzenia się zbrodniczych błędów”

W 83. rocznicę napaści sowieckiej na Polskę przedstawiciele radzyńskich samorządów: Powiatu, Miasta i Gminy, a także szkół oraz radzyńscy harcerze złożyli wieńce i zapalili znicze pod pomnikiem Niepodległości. Obchody rozpoczęły się Mszą św. sprawowaną w kościele pw. Świętej Trójcy o godz. 7.30. Liturgii przewodniczył dziekan radzyński ks. kan. Krzysztof Pawelec, homilię wygłosił ks. Michał Gosk z parafii MBNP.

Kaznodzieja podkreślił, że kolejną rocznicę agresji sowieckiej na Polskę obchodzimy w kontekście obecnej napaści Rosji na Ukrainę. Przypomniał pakt Ribbentrop-Mołotow zawarty 23 sierpnia 1939 r. między Niemcami a Rosją, który zyskał miano IV rozbioru Polski. Symbolami dwóch totalitaryzmów na ziemiach Polski stały się Auschwitz i Katyń.

Słowami św. Jana Pawła II z książki „Pamięć i tożsamość”: „Tajemnica nieprawości i zakłamania” określił ks. Michał Gosk te wydarzenia oraz ich zakłamywanie, które nastąpiło w kolejnych latach po wojnie, mające na celu ukrywanie zbrodni niemieckiego nazizmu i sowieckiego komunizmu. - Po 83

latach nadszedł najwyższy czas, żeby poznać i zrozumieć motywy i mechanizmy, którymi się kierowali Niemcy i Sowietci – budowniczo wie nowego oblicza człowieka, Europy i świata, ponieważ wciąż tempa nabiera proces ich kreowania. Pojawiają się nowe zagrożenia, gdy w sercach ludzkich zdają się panować na nowo moce ciemności, bo z jednej strony nadużywają imienia Bożego do usprawiedliwienia ślepej przemocy wobec niewinnych osób, z drugiej strony mamy cynizm, który nie uznaje Boga, szydzi z Niego i wiary – mówił ks. Michał Gosk.

- Koniecznie trzeba zrozumieć przeszłość, aby nie dopuścić do powtórzenia się w teraźniejszości

i przyszłości zbrodniczych błędów. Koniecznie trzeba odkryć i docenić wolność i pokój, tym bardziej, że nie ma go już za naszą wschodnią granicą – wskazywał kaznodzieja i kontynuował: - W świetle dramatycznych i krwawych wydarzeń sprzed 83 lat powracają do nas pytania, jaka jest w dobie wojny na ziemi ukraińskiej osobista i narodowa gleba naszego serca, którą obsiewa Bóg swoją hojną łaską? Jakie jest moje serce – czy dobre i szlachetne, wydające owoc dzięki wytrwałości? Coraz bardziej żyjemy obok siebie, nie mając czasu na spotkanie, rozmowę, na to, co nazywamy koncentracją na człowieku, uważnością wobec konkretnej osoby. - Na koniec ks. Michał Gosk zaapelował: - Zróbmy wszystko, by nasz patriotyzm był patriotyzmem spotkania z człowiekiem, dostrzeżenia człowieka w pracy, szkole, w domu, rodzinie. Obyśmy szli najlepszymi, Bożymi drogami, pomni na słowa wieszczki – Cypriana Kamila Norwida: „Przeszłość to jest dziś, / tylko cokolwiek dalej”.

Po Mszy św. pod pomnik Niepodległości udały się delegacje samorządów Powiatu ze starostą Szczepanem Niebrzegowskim, Miasta z wiceburmistrzem Sławo-

mirem Lipskim i przewodniczącym Rady Miasta Adamem Adamskim oraz Gminy z wójtem Wiesławem Mazurkiem. Tam złożono wieńce i zapalono znicze.

Do Radzyna Oddziały Armii Czerwonej wkroczyły 18 września 1939 r. Najeźdźcy ze wschodu głosili, że przyszedł „by wziąć w opiekę ludność białoruską i ukraińską” oraz braci klasowych, czyli robotników i chłopów. Jako oswobodziciele witali ich żydowscy komuniści. 25 września 1939 r. Sowietci aresztowali policjantów i żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza (KOP). Utworzyli Komitet Rewolucyjny i Czerwoną Gwardię jako pomocniczą policję. Zajmo-

wali majątki, pałace, aresztowali właścicieli ziemskich rozdawali zboże. Nie zaniechali propagandy: organizowali wiece, wyświetlali filmy propagandowe sławiące Armię Czerwoną i ZSRR, śpiewano „Międzynarodówkę”. Ich panowanie w Radzynie nie trwało długo. Armia Czerwona wycofała się z miasta po 10 dniach - 28 września 1939 r. po zawarciu układu między ZSRR a III Rzeszą Armią Czerwoną, wywołując ze sobą zagrabione mienie państwowe i prywatne. Do Radzyna przybyli Niemcy, którzy zajęli miasto 7 października 1939 r.

AW

Radzyń Podlaski włączył się w międzynarodową akcję „Koronka na ulicach miast świata”

W środę 28 września, w 14 rocznicę beatyfikacji ks. Michała Sopoćki grupa ponad 70 osób na placu Wolności modliła się Koronką do Miłosierdzia Bożego pod przewodnictwem przedstawicieli wspólnot działających przy parafii Świętej Trójcy. Zebranych podziękował za świadectwo wiary i pobłogosławił ks. Krzysztof Banasiuk.

Radzynianie łączyli się z modłącymi się w kraju i zagranicą, wypraszając potrzebne łaski dla

społeczności lokalnej, kraju i świata. W tym roku modlitwie towarzyszyły następujące intencje: 1/ Za kapłanów, by wypełnili wolę Bożą przekazaną św. Faustynie: „Kapłanom, którzy głosić będą i wysławiać miłosierdzie moje, dam moc przedziwną i namaszcze ich słowa i poruszę serca, do których przemawiać będą.” (Dz. 1521). 2/ Za oddalenie pandemii koronawirusa i przestrzeganie przez wszystkich rządzących należnych praw i wolności obywatelskich. 3/ Za rządzących, aby sprawowanie władzy traktowali jako służbę na rzecz

wspólnego dobra nas wszystkich. 4/ O pokój na Ukrainie i na całym świecie. 5/ O powrót uchodźców do ich ojczystych krajów i pomoc w odbudowie ich domów. 6/ Za nasze kraje, miasta, nasze rodziny i nas samych.

Na zakończenie modlitewnego spotkania za udział w nim dziękował wikariusz parafii Świętej Trójcy ks. Krzysztof Banasiuk. - Dlaczego gromadzimy się nie w kościele, ale na ulicach, placach, skwerach? Można było czas inaczej spędzić, ale przyszliśmy tu, kierując się wewnętrznym przynagle-

niem, potrzebą – mówił kapłan. - Obecnie mamy deficyt świadectwa wiary, religijności. Wiele osób nas mija – przechodząc obok czy przejeżdżając- i zwracają na nas uwagę. To jest zadanie chrześcijanina po bierzmowaniu: mężnie wyznawać

wiarę i być jej świadkiem. To właśnie czynimy i wypełniamy to zobowiązanie z bierzmowania – podkreślił ks. Krzysztof Banasiuk.

AW

Noc Bibliotek w MBP

Na tegoroczną 7. Edycję Nocy Bibliotek Miejska Biblioteka Publiczna im. Zenona Przesmyckiego w Radzynie Podlaskim przygotowała dwa interesujące wydarzenia. Pierwsze to spotkanie autorskie z Maxem Czornym, drugie – koncert jazzowy w wykonaniu Joanny Bejm & The Spell.

Licznie przybyłych gości powitała dyrektor MBP Grażyna Krawiuk. Spotkanie z Maxem Czornym poprowadziła Ewa Soczyńska – polonistka ze SP nr 1, członkini Dyskusyjnego Klubu Książki działającego przy Bibliotece.

Max Czornyj związany jest z Lublinem. Z wykształcenia prawnik-adwokat, autor ponad 30 powieści, w tym 20 thrillerów, trzech powieści obyczajowych i historycznych, pięciu powieści z serii „Na faktach” o prawdziwych seryjnych mordercach. To imponujący dorobek, biorąc pod uwagę fakt, że pisarz ma 33 lata – zaznaczyła na wstępie Ewa Soczyńska. Prowadząca wywiad pytała swego gościa o warunki, w jakich pisze, jak wygląda proces tworzenia skąd czerpie pomysły do powieści. Maks Czornyj zaznaczył, że podstawą jest dyscyplina, rygor – wcześniej rano, kiedy jeszcze miasto jest puste, idzie na kilkugodzinny spacer z psem. Potem siada do pisania z założeniem, że każdego

dnia napisze tekst o długości ok. 20 tys. znaków [to ok. 10 stron].

Wiele zależy też od gatunku powieści. Beletrystykę pisze praktycznie bez przygotowania, bez planu, rozpiski fabularnej, bo jak stwierdził, fabuła „wypływa” z jego wyobraźni. - Najważniejsze, żebym się przy tym dobrze bawił, żeby towarzyszyły przy tym olbrzymie emocje – mówił i podkreślił, że żadne inne medium nie oddziałuje tak bezpośrednio na mózg odbiorcy, dlatego proces pisania jest sprzężony z odbiorem czytelnictwem.

Inaczej jest w przypadku książek z serii „Na faktach”, mówiących o seryjnych, psychopatycznych mordercach. Tu potrzebne jest przygotowanie, przeanalizowanie akt sądowych, notatek policyjnych, zebranie faktów dotyczących rzeczywistych postaci. Dokładne trzymanie się faktów pomaga wnikać w umysł psychopatów, motywy ich działania. Jako pomoc w wejściu w ich świat służą pisarzowi np. podróże w miejsca z nimi związane.

Max Czornyj zaznaczył, że pisze też książki dla dzieci, w których jest „100% pięknych charakterów”.

Po silnych emocjach związanych z piarstwem Maxa Czornyma goście mogli odpocząć najpierw przy kawie i ciastkach w klimatycznej kawiarni, w którą zmieniła się sala biblioteki, a po przerwie przeżyć prawdziwą ucztę muzyczną przy kojącym dusze koncercie w wykonaniu zespołu Joanna Bejm & The Spell. W programie koncertu znalazły się covery hitów gwiazd polskich (Ewy Bem, Hanny Banaszak, Maryli Rodowicz oraz Magdaleny Czapińskiej i Seweryna Krajewskiego) oraz zagranicznych (Abba, Van Morrison, Stevie Wonder, John Lennon). Joanna Bejm jest laureatką festiwalu i konkursów piosenki („Szansa na sukces”, „Debiuty” na Festiwalu Polskiej Piosenki w Opolu), łączy różne gatunki muzyki z poezją.

AW

XXXIX Dni Karola Lipińskiego zainaugurowane recitalem fortepianowym Tomasza Maruta

Recitalem fortepianowym w wykonaniu Tomasza Maruta 16 września w Radzynie zainaugurowane zostały XXXIX Dni Karola Lipińskiego. Koncert odbył się w sali koncertowej Państwowej Szkoły Muzycznej. Zachwycona publiczność podziękowała artyście za wspaniały występ owacjami na stojąco. Nie obyło się bez bisów.

Pianista zaprezentował kompozycje dwóch twórców epoki romantyzmu: Fryderyka Chopina (Walc As-dur op. 34 nr 1, Rondo c-moll op.1, Rondo a la Mazur op. 5 i Rondo Es-dur op. 16) oraz Franciszka Liszta („Marzenia miłosne” stanowiące cykl trzech nokturnów). Zauroczył słuchaczy wykonaniem utworów z wielką precyzją, jednocześnie lekkością, finezją i emocjonalnością.

Tomasz Marut to młody, utalentowany i utytułowany już pianista, uczestnik XVIII Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Obecnie realizuje studia doktoranckie pod kierunkiem Pawła Zawadzkiego w Akademii Muzycznej im. K. Lipińskiego we Wrocławiu, gdzie uzyskał magisterium z wyróżnieniem. Wcześniej uczęszczał do Szkoły Muzycznej im. K. Szymanowskiego we Wrocławiu. Jest laureatem wielu konkursów, w tym m.in. I nagrody na Międzycelnicznym Konkursie Kameralnym dla Duetów Instrumentalnych i Wokalnych we Wrocławiu, III miejsca na Concours International de Piano de la Ville de Gagny we Francji, II nagrody na 11. Międzynarodowym Konkursie Młodych Pianistów „Arthur Rubinstein in Memoriam” w Bydgoszczy, IV nagrody na 50. Ogólnopolskim Konkursie Pianistycznym im. Fryderyka Chopina w Warszawie oraz Finalistą na 4. Young Piano Stars International Piano Competition w Niemczech.

Organizator koncertu to Radzyńskie Towarzystwo Muzyczne im. Karola Lipińskiego w Radzynie Podlaskim przy współpracy z Państwową Szkołą Muzyczną I st. im. Karola Lipińskiego w Radzynie Podlaskim oraz Miejską Biblioteką Publiczną im. Z. Przesmyckiego w Radzynie Podlaskim. Kierownictwo organizacyjne – prezes RTM Agnieszka Jeż.

Patronat honorowy nad festi-

walem objęli Starosta Radzyński Szczepan Niebrzegowski oraz Burmistrz Radzyna Podlaskiego Jerzy Rębek.

Koncert GLIÈRE QUARTET w Radzynie

Muzycy z Wiednia – zespół GLIÈRE QUARTET wystąpił 9 października w kościele pw. Świętej Trójcy w Radzynie w ramach XXXIX Dni Karola Lipińskiego.

Zespół powstał w 2017 roku w Wiedniu. W jego skład wchodzi znakomici muzycy pasjonujący się dziełami kameralnymi, zwłaszcza z zakresu literatury kwartetowej: polsko-austriacka skrzypaczka Dominika Falger (na co dzień liderka sekcji skrzypiec w Wiener Symphoniker), od 2018 roku niemiecki altowiolista Martin Edelmann (Wiener Symphoniker), węgierski wiolonczelista Endre Stankowsky

(Solocello Budapest Opera) oraz ukraińsko-austriacki pierwszy skrzypek i założyciel zespołu Władisław Winokurov specjalizujący się w interpretacjach utworów kompozytorów ukraińskich (radzieckich) z końca XIX i początku XX wieku.

W programie znalazł się II Kwartet smyczkowy Karola Szymanowskiego, 5 dialogów na flet i fagot Andrzeja Nikodemowicza i Kwartet smyczkowy d-moll „Śmierć i dziewczyna” D810 nr 14 Franciszka Schuberta.

Głównym organizatorem koncertu było Radzyńskie Towarzystwo Muzyczne im. Karola Lipińskiego, a współorganizatorami: Parafia Świętej Trójcy i Miejska Biblioteka Publiczna im. Z. Przesmyckiego. Kierownictwo organizacyjne – prezes RTM Agnieszka Jeż, a słowo o muzyce wygłosiła Teresa Księżka – Falger.

W ramach tegorocznej edycji DKL 23 października w recitalu wokalnym zaprezentuje się radzyńska Anna Pastor. Wydarzenie będzie miało miejsce także w Kościele p.w. Świętej Trójcy w Radzynie Podlaskim bezpośrednio po niedzielnej mszy św. rozpoczynającej się o godz. 12.15.

AW

Fot. Waldemar Krupa

Są nowe trybuny na stadionie

Projekt trybun i ławeczek rezerwowych na bocznym boisku Stadionu Miejskiego został zakończony!

Dzięki bardzo dobrej współpracy Zarządu Klubu Sportowego Młodzieżówka oraz Władz Miejskich na czele z Panem Burmistrzem Jerzym Rębkiem oraz Przewodniczącym Rady Miasta Panem Adamem Adamskim, udało się pozyskać sponsorów, dzięki którym boczne boisko nabrało nowego blasku i może służyć lokalnej społeczności.

Taka inwestycja w bardzo dużej mierze ułatwi rozgrywanie spotkań naszemu klubowi, ale również innym drużynom, które również takich wymogów potrzebują.

Słowa uznania oraz nieocenio-

nej wdzięczności składamy na ręce Pana Jarosława Kwaska Prezesa PGE Dystrybucja S.A., dzięki któremu mogliśmy zrealizować ten projekt. Dziękujemy również Pekao S.A za pomoc i dofinansowanie, które było niezbędne do zakończenia tego projektu. Mamy ogromną

nadzieję, że takie trybuny i ławki rezerwowych posłużą mieszkańcom Radzyna Podlaskiego przez wiele lat.

Tekst i foto:
KLUB MŁODZIEŻÓWKA
RADZYŃ PODLASKI

Święto Konia, Hubertus, Pokazy Kawaleryjskie

Radzyńskie Stowarzyszenie Kawaleryjskie im. Rtm. Wincentego Zawadzkiego oraz Radzyński Klub Jeździecki przy pomocy Wójtów Gmin Radzyń Podlaski i Czemierniki 24 i 25 września zorganizowały Święto Konia, Hubertusa oraz Pokazy Kawaleryjskie.

W programie pierwszego dnia znalazły się: parada koni, kawalerii oraz zaprzęgów ulicami Radzyna, gonitwa i dekoracja zwycięzcy go-

nitwy oraz uczestników. 25 września odbył się Pokaz Sprawności Kawaleryjskiej.

Organizatorem Hubertusa był Radzyński Klub Jeździecki i Radzyńskie Stowarzyszenie Kawale-

ryjskie im. Rotm. Wincentego Zawadzkiego.

Fot. dzięki uprzejmości
RKJ i RSK.

Radzyńskie Towarzystwo Szachowe

W dniach 30.09-02.10.2022r. w Radzynie Podlaskiej odbyły się Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików Strefy Lubelsko-Podlaskiej w Szachach.

W zawodach wzięło udział 35 zawodników z roczników 2012, 2013, 2014, podzielonych na grupę chłopców i dziewcząt. Celem zawodów oprócz popularyzacji szachów i podnoszenia poziomu sportowego, jest zdobycie punktów w Systemie Sportu Młodzieżowego.

Medalistki w kategorii dziewcząt:

1. Weronika Racis - KSz. Hańcza Suwałki, 2. Błanka Szczotka - MUKS Stoczek 45 Białystok 3. Sara Racis - KSz. Hańcza Suwałki
Medaliści w kategorii chłopców:

1. Jan Busiński - MUKS Stoczek 45 Białystok 2. Miłosz Madejski - LKSz Lublin, 3. Maciej Pawluczuk - Jagiellonia Białystok.

W tym gronie walczyło 5 zawodników Radzyńskiego Towarzystwa Szachowego, wśród których naj-

wyżej, bo na 11 miejscu uplasował się Jakub Skrzypczak (4 pkt z 7). Radzyńskie Towarzystwo Szachowe reprezentowali jeszcze: Igor Micor, Bartosz Dominik, Kacper Karpiuk i Patryk Kukielka.

W ceremonii otwarcia i zakończenia zawodów udział wzięli: Ma-

XI Dni z Aniołami w Radzyńskiej Krainie Serdeczności

XI Dni z Aniołami odbyły się w Radzyńskiej Krainie Serdeczności 30 września.

Tego dnia przy Kaplicy Aniołów Stróżów znajdującej się na terenie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Zofii Sękowskiej w Radzynie, odprawiona zosta-

ła Msza św. w intencji społeczności ośrodka. Mszę św. odprawił ks. Michał Rodak.

3 października 2022 r. nastąpiło rozstrzygnięcie konkursu plastycznego „ANIOŁ MOJEJ RODZINY”.

Red.

„Diament” z medalami

25 września tancerze ze Szkoły Tańca i Gimnastyki „Diament” reprezentowali szkołę oraz Radzyń na parkiecie na Ogólnopolskim Chmielakowym Turnieju Tańca Towarzyskiego o Puchar Brumistrza Krasnegostawu, skąd wrócili z medalami.

- Kategoria „brąz”: Kornelia Mitura - 2. miejsce, Maria Mazurek - 2. miejsce, Adam Mazurek z Hanną Jakubczyk - 2. miejsce
- Kategoria „H do 7 lat”: Weronika

Nowicka - 1. miejsce Róża Łobacz - 2. miejsce; Natalia Kowalewska - 2. miejsce

- Kategoria „H 8-9 lat”: Julia Krupa - 1. miejsce, Weronika Niczyporuk - 2. miejsce, Maja Robak - 2. miejsce
Ponadto Paulina Łobacz wywalczyła brąz w obu stylach tanecznych w swojej kategorii.

Młodych tancerzy przygotowali trenerzy Izabela Nasalska, Paulina Łobacz i Anna Łobacz.

Red.

„Bez nazwy” Sylwii Iwaniuk

9 września, w Galerii „Oranżeria” odbył się wernisaż malarstwa Sylwii Iwaniuk pt. „Bez nazwy”. Na ekspozycję złożony był w większości portrety namalowane w stylu hiperrealizmu. Wydarzenie odbyło się w ramach cyklu „ROK ludzi z pasją”, który realizowany jest z okazji 60-lecia Radzyńskiego Ośrodka Kultury.

Wszystkie zaprezentowane na wystawie prace były „anonimowe”. Uczestnicy wernisażu, na prośbę artystki i organizatorów, na zasadzie skojarzeń nadawali tytuły poszczególnym dziełom. Tym samym wyjaśniona została nazwa wystawy. Swoje propozycje każdy wpisywał na specjalnie przygotowanych karteczkach.

Sylwia Iwaniuk urodziła się w 2001 r. w Radzynie Podlaskiej. Studentka kierunku malarstwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W pracowni prof. Andrzeja Kałuckiego zajmuje się witrażem klasycznym oraz sze-

roko pojętym szkłem artystycznym. W swojej twórczości stosuje rozmaite techniki nieustannie poszukując najlepszego środka wyrazu. Eksperymentuje z formą, a mimo to jej działanie wciąż charakteryzuje subtelność, minimalizm oraz dbałość o detal.

Red.

Fot. Tomasz Młynarczyk

Wyróżnienie z okazji 30-lecia Katolickiego Radio Podlasie

Katolickie Radio Podlasie świętuje w tym roku okrągłą rocznicę - 30 lat funkcjonowania. Obchody odbyły się 3 września, a jednym z punktów była uroczysta Gala Jubileuszowa. Spotkanie, na którym wyróżnione zostało Miasto Radzyń Podlaski raz Radzyński Ośrodek Kultury, miało miejsce w Centrum Kultury i Sztuki w Siedlcach.

Całość poprowadzili małżonkowie Agnieszka Osmólska-Ilczuk i Andrzej Ilczuk – dziennikarze, którzy są w KRP od początku jego istnienia.

Była to okazja do wspomnień i podsumowania trzech dekad działalności KRP. Przybyli obecni i byli pracownicy i współpracownicy radia. Zgromadzili się ci, którzy na przestrzeni tych lat przyczynili się do powstania i rozwoju radia a także przedstawiciele firm i instytucji, które wspierają jego działalność.

Na zaproszenie zespołu radiowego przybyli gospodarze zaprzy-

jażnionych z radiem samorządów i instytucji oraz reprezentanci firm, które od lat współpracują z radiem. W tym gronie znaleźli się przedstawiciele Miasta Radzyń Podlaski i Radzyńskiego Ośrodka Kultury, którzy z okazji jubileuszu odebrali okolicznościowe statuetki.

Na zakończenie Jubileuszowej Gali odbył się koncert utalentowanego siedleckiego wokalisty Marcina Sójki.

Red.

Fot. Krzysztof Skorupka

Wystawa „Wrzesień 1939. Polska wobec niemieckiej i sowieckiej agresji”

Burmistrz Radzyna Podlaskiego Jerzy Rębek oraz Radzyński Ośrodek Kultury zaprosili do oglądania wystawy pt. „Wrzesień 1939. Polska wobec niemieckiej i sowieckiej agresji”. Od 9 do 30 września była ona wyeksponowana w holu głównym Urzędu Miasta (ul. Warszawska 32). Wystawa została przygotowana przez Oddział Instytutu Pamięi Narodowej w Krakowie. Jej autorami są dr Dawid Golik i Maciej Korcuć.

– 16-planszowa wystawa ukazywała polskie przygotowania do wojny, ofiarności społeczeństwa przekazującego nowe uzbrojenie zakupione dla wojska, wyposażenie i uzbrojenie Wojska Polskiego, wydarzenia polityczne, m.in. odrzucenie przez ministra spraw zagranicznych Józefa Becka niemieckiego ultimatum w sprawie Gdańska – powiedział nam Robert Mazurek, dyrektor ROK.

W części poświęconej bezpośrednio przebiegowi kampanii wrześniowej zaprezentowano schemat organizacyjny Armii „Kraków”

i jej walki obronne oraz atakujących Niemców. Specjalna plansza przedstawiała wojska słowackie walczące u boku Wehrmachtu. Osobne plansze poświęcone były brygadzie kawalerii płk. Stanisława Maczka, polskiemu lotnictwu, cywilnym uchodźcom na bombardowanych drogach i liniach kolejowych. Na ostatniej planszy zamieszczony został wykaz strat polskich i niemieckich oraz zdjęcia grobów wojennych obydwu walczących stron.

Red.

Trwoga wojny ukazana przez reporterów TVP3 Lublin

W Galerii „Oranżeria” Radzyńskiego Ośrodka Kultury można oglądać wystawę „Ukraina: trwoga wojny”. Zawiera ona fotografie wykonane przez reporterów lubelskiego ośrodka TVP w Irpieniu i Borodziance w obwodzie kijowskim. Wystawa ma na celu m.in. przypomnienie, że za naszą wschodnią granicą cały czas trwają ciężkie walki, a Rosjanie niszczą kolejne miejscowości, nie oszczędzając przy tym ich mieszkańców.

Autorami zaprezentowanych na wystawie fotografii są: Kleopatra Kharof, Ryszard Montusiewicz, Piotr Raszewski i Dominik Rudnicki. Powstały one kilka tygodni po wyzwoleniu tych miejscowości przez armię ukraińską. Wcześniej Rosjanie bestialsko zabijali tam ludność cywilną ostrzeliwując domy i osiedla mieszkalne, a nawet centra handlowe. Na zdjęciach pokazano ogrom zniszczeń poczynionych przez rosyjskiego najeźdźcę, jednak nie tylko. Organizatorem i kuratorem wystawy jest Andrzej Kozłowski.

Podczas inauguracji wystawy, która odbyła się 23 września, obecna była Kleopatra Kharof oraz Dominik Rudnicki z TVP3 Lublin. Ponadto w wernisażu udział wzięli: wiceburmistrz Radzyna Sławomir Lipski, Starosta Radzyński Szczepan Niebrzegowski, dyrektor ROK Robert Mazurek oraz młodzież ze Szkoły Podstawowej nr 1 oraz I Liceum Ogólnokształcącego w Radzynie Podlaskim.

Red.

Certyfikat i medal 30-lecia WOŚP dla Radzyńskiego Ośrodka Kultury

5652. sztab Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, działający przy Radzyńskim Ośrodku Kultury, otrzymał certyfikat i medal 30-lecia WOŚP.

- Medal dedykuję naszym wspaniałym wolontariuszom, którzy od ponad 20 lat kwestują na rzecz najmłodszych, zbierając pieniądze na zakup urządzeń medycznych – powiedział nam Robert Mazurek, szef radzyńskiego sztabu. - Dziękuję

również członkom sztabu, placówkom oświatowym, zakładom pracy i innym za współpracę, pomoc i zaangażowanie, dzięki Wam przekazaliśmy do Fundacji WOŚP już ponad 0,5 mln zł.

Red.

Michał Sierpień i jego prace wykonane techniką aerografu

17 września w Galerii „Oranżeria” Radzyńskiego Ośrodka Kultury odbyła się wystawa prac Michała Sierpnia wykonanych techniką aerografu.

Zaprezentowane zostały fotografie realizacji oraz wyeksponowano pomalowane przedmioty, m.in. elementy samochodów i motocykli. Największą popularnością oglądających cieszył się Jaguar, na którym artysta wykorzystał różne techniki pracy z aerografem oraz technikę ozdabiania płatkami złota. Czas oglądania unikatowych dzieł umilił koncert zespołu Sixty'Sin.

Aerograf to miniaturowy „pistolet” do malowania precyzyj-

nego. Ręczne narzędzie niewielkich rozmiarów, służące do malowania metodą rozpylania farby przez strumień powietrza. Ślad farby charakteryzuje się równomiernym kryciem z rozmytymi brzegami.

Michał Sierpień urodził się w 1981 r. w Łukowie. Ukończył Akademię Podlaską w Siedlcach. Poza tworzeniem w technice aerografu zajmuje się również fotografią. Malarstwa za pomocą aerografu uczył się samodzielnie tworząc projekty zarówno dla klientów krajowych jak i zagranicznych od 1999 r.

Red.

Fot. Tomasz Młynarczyk

Kryształowy jubileusz „Radzyniaków”

Koncert jubileuszowy Zespołu Wokalnego „Radzyniaczy” z okazji 15-lecia istnienia odbył się w niedzielę 25 września na scenie Radzyńskiego Ośrodka Kultury. Było podsumowanie działalności, gratulacje i podziękowania, przede wszystkim piękny, bogaty w nastroje koncert Jubilatów i ich gości – czterech zaprzyjaźnionych zespołów.

Spotkanie poprowadziła jak zwykle z wielkim wdziękiem Aldona Sadowska, która zaczęła od syntetycznego podsumowania kryształowego jubileuszu działalności „Radzyniaków”. – To 15 lat występów na scenie, uświetniania wydarzeń kulturalnych w Radzynie i poza jego granicami; to 15 lat zdobywania uznania i sympatii słuchaczy; to 15 lat sprawiania przyjemności fanom, radzyńskiej – i nie tylko publiczności. Świadczy o tym frekwencja na koncertach – podsumowała. Następnie minutą ciszy uczczono pamięć 9 zmarłych członków zespołu.

Aldona Sadowska przypomniała historię Zespołu. Powstał on w 2007 roku przy PZERiI w Radzynie za sprawą Waławy Niewęglowskiej, Elżbiety Piekarskiej, Marii Pasternak, Krystyny Koczkodaj, Grażyny Gomółki, Józefa Piekarskiego, Zygmunta Niewęglowskiego. Pomysł nazwy wyszedł od pierwszej kierownik zespołu Waławy Niewęglowskiej. Pierwszym kierownikiem muzycznym był Roman Buczyński, następni to Teresa Skrzymowska, Lech Mazur i obecnie Zbigniew Kania. W ciągu 15 lat „Radzyniaczy” dali 158 koncertów. Występowali w Radzynie, Kraśniku, Śmiarach, Dęblinie, Lublinie, Puławach, Biłgoraju i Wiśniewie. Podczas występu w 2009 r. w Kraśniku na imprezie „Seniorfest” rozpoczęła się przyjaźń „Radzyniaków” z Zespołem Wokalnym „Jubilat” z Kraśnika, która zaowocowała osobistymi przyjaźniami, licznymi występami i promocją Radzynie. Od 2014 r. zespół działa przy Ra-

dzyńskim Ośrodkiem Kultury.

Członkowie zespołu promowali nasze miasto na wszystkich swoich występach. Zostali za to docenieni. Podczas pierwszej edycji Radzyńskiego Jarmarku Sztuki i Rękodzieła „Kozirynek 2019” kierownik zespołu Marianna Ligęza otrzymała

tytuł Honorowego Ambasadora Radzynie.

Spotkanie rozpoczęli „Radzyniaczy” wiązką utworów, potem scenę oddali gościom – czterem zaprzyjaźnionym zespołom, były to: „Jubilat” z Kraśnika, „Majtki Pana Kapitana” z Piaseczna, „Echo

Dębowej” z Dębowej Kłody oraz „Kalina” z Jabłonia.

Na zakończenie części artystycznej na scenę powrócili „Radzyniaczy” i zaśpiewali 3 utwory: „Moja wina”, „Weltawa” oraz hymn „Seniorzy kochajmy się”.

Za występ dziękowali i jubileuszu gratulowali: starosta radzyński Szczepan Niebrzegowski, burmistrz Radzynie Jerzy Rębek, dyrektor ROK Robert Mazurek, list gratulacyjny przesłał wójt gminy Komarówka Ireneusz Demianiuk, a specjalny grawer w imieniu burmistrza Kraśnika wręczyła liderka zespołu „Jubilat” Wiesława Lendzion. Starosta radzyński dziękował szczególnie za uświetnianie uroczystości narodowo-patriotycznych.

– Jubileusz jest dobrą okazją do wyrażenia wdzięczności za ubogacanie życia społecznego i kulturalnego miasta, za to, że możemy liczyć na waszą twórczą obecność na różnego rodzaju uroczystościach – powiedział burmistrz Radzynie Jerzy Rębek. – Człowiek najlepiej odpoczywa w otoczeniu piękna, wy to piękno tworzyście, dostarczacie nam pięknych, miłych wrażeń. Mam nadzieję, że jeszcze długie lata będziecie z nami.

W finale spotkania na scenie znalazły się wszystkie zespoły uczestniczące w uroczystości i na życzenie publiczności wspólnie odśpiewali „Żurawie” – piosenkę, która znalazła się w występie Zespołu Ludowego „Kalina”.

Sponsorami obchodów jubileuszu „Radzyniaków” byli: Górnicza Fabryka Narzędzi, Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych, Nadleśnictwo Radzyń Podlaski, PSS „Społem” w Radzynie oraz Radzyński Ośrodek Kultury.

Anna Wasak
Fot. Karol Niewęglowski

Cudze chwalicie, swoje poznajcie (cz. 40)

Radzyń na Szlaku Dywizji Górskiej

W listopadzie 2020 r. Radzyń Podlaski został oznaczony na Szlaku Dywizji Górskiej gen. bryg. Andrzeja Galicy. Ma on na celu upamiętnienie górali z Podhala i Beskidów, bohaterów wojny polsko-bolszewickiej. W 1920 r. przemierzali oni 300-kilometrowy szlak bojowy od Terespoła, przez punkty koncentracji wojsk na linii rzeki Wieprz, do Białegostoku i dalej do Sokółki i Kuźnicy aż na przedpola Grodna.

Tam stoczono Bitwę Niemeńską, rozstrzygającą o ostatecznym zwycięstwie w wojnie 1920 r. Przez prawie dwa miesiące Dywizja Górską stoczyła kilkanaście potyczek z Bolszewikami. Jedną z nich rozegrała się w Radzynie Podlaskim. Było to 16 sierpnia 1920 r.

9 lutego 1920 r., na bazie Brygady Górskiej, sformułowana została Dywizja Górską. Pół roku później (10 sierpnia 1920 r.) została ona przemianowana na 21. Dywizję Piechoty Górskiej. Jej pierwszym dowódcą został płk Andrzej Galica, który funkcję tę sprawował do 20 sierpnia 1926 r.

Andrzej Galica urodził się 27 listopada 1873 r. w Białym Dunajcu. W 1897 r. ukończył gimnazjum w Krakowie, a następnie podjął studia na politechnikach we Lwowie i Wiedniu. 21 lipca 1900 r. poślubił w Sanoku Józefę Jarosz. Bardzo interesował się literaturą. Razem z Władysławem Orkanem, Andrzejem Stopką, Józefem Jedliczem i innymi pisarzami tworzył tzw. szkołę podhalańską. Studia ukończył z tytułem inżyniera w specjalności budowy dróg i mostów. W tym czasie aktywnie działał już w Związku Strzeleckim. Podczas

Gen. bryg. Andrzej Galica (1873-1945)

I wojny światowej był oficerem Legionów Polskich, awansując od porucznika do pułkownika. W latach 1918-1919 organizował i dowodził oddziałami podhalańskimi, by podczas wojny polsko-bolszewickiej 1920 r. dowodzić 21. Dywizją Piechoty Górskiej. W uznaniu zasług 3 maja 1922 r. uzyskał awans na generała brygady. W tym samym roku w Teatrze im. Juliusza Słowackiego w Krakowie wystawiono jego autorski poemat pt. „Janosik”. W 1931 r. przeszedł w stan spoczynku. Kupił majątek Majdan k. Trzeczynicy w powiecie piotrowskim, gdzie zajął się gospodarką rolną. Otworzył też biuro miernicze w Warszawie. W latach 1928-1935 był posłem na Sejm RP, a następnie przez cztery lata sprawował mandat senatora. Z inspiracji gen. Edwarda Rydza-Śmigłego włączył się w tworzenie prorządowego Obozu Zjednoczenia Narodowego. W uznaniu zasług odznaczony został m.in. Krzyżem Srebrnym Orderu Wojskowego Virtuti Militari (1921), Krzyżem Koman-

dorskim Orderu Odrodzenia Polski (1923), Krzyżem Niepodległości (1931) oraz Krzyżem Walecznych (czterokrotnie). Andrzej Galica zmarł 6 czerwca 1945 r. w swoim majątku Majdany (dziś gmina Łęki Szlacheckie k. Piotrkowa Trybunalskiego). Został pochowany na cmentarzu parafialnym w Bęczkowicach. 20 października 1973 r. jego prochy zostały przeniesione do kwatery legionistów na Nowym Cmentarzu w Zakopanem. Imieniem generała nazwane są ulice w Białym Dunajcu, Bielsku-Białej, Nowym Sączu, Nowym Targu i Zakopanem. Trwałą pamiątką po nim jest Dom Żołnierza w Bielsku Białej, patronuje też 5. Batalionowi 21. Brygady Strzelców Podhalańskich w Przemyślu.

Radzyńska tablica upamiętniająca Szlak Dywizji Górskiej gen. bryg. Andrzeja Galicy znajduje się przy wjeździe na Autobusowy Punkt Obsługi Pasażerów (ul. Lubelska 2). Została wykonana z blachy i ma kształt prostokąta. Zobaczymy na niej wizerunek Strzelca Podhalańskiego oraz napis: „1920 / SZLAK DYWIZJI GÓRSKIEJ / GEN. BRYG. ANDRZEJA GALICY”. Ponadto z tablicy dowiemy się, że została ona wykonana w 2020 r. w ramach projektu pn. „Górale w wojnie 1920. Szlak Dywizji Górskiej i jego zapomnieni bohaterowie” realizowanego przez Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej. Ustawienie tablicy zostało dofinansowane ze środków programu wieloletniego „Niepodległa” na lata 2017-2022 w ramach programu dotacyjnego „Koalicje dla Niepodległej”. Ponadto, na dole tablicy umieszczone zostało logo „Niepodległej” oraz Regionalnego Ośrodka Kultury w Bielsku-Białej.

Robert Mazurek

„Twarzą w twarz” z Igą Botwiną

30 września w Galerii „Oranżeria” Radzyńskiego Ośrodka Kultury odbył się wernisaż prac Igi Botwiny „Twarzą w twarz”. Tytuł wystawy nawiązywał zarówno do artystki jak i osób przybyłych na wystawę. Iga zaprezentowała m.in. swój autoportret, a większość przybyłych gości mogła odnaleźć swoje podobizny, co symbolicznie stawiało niektórych twarzą w twarz ze sobą.

Na wystawie można było obejrzeć portrety i karykatury, które Iga Botwina wykonała za pomocą miękkich ołówków oraz rozcierania ich dla uzyskania efektu rozbłysków światła. Jak zdradziła sama artystka, najtrudniejszym elementem w rysowaniu postaci są oczy oraz uchwycenie w nich emocji.

Iga Botwina urodziła się 2 marca 1995 r. Od urodzenia mieszka w Branicy Radzyńskiej Kolonii. Ukończyła liceum o profilu ekonomiczno-administracyjnym w ZSP im. Jana Pawła

II w Radzynie. Prywatnie pasjonuje się motoryzacją oraz uwielbia zajęcia manualne, począwszy od makijażu i wypieków, a kończąc na rysunku. Swoimi pracami na bieżąco dzieli się na Facebooku i Instagramie.

Red.

Fot. Tomasz Młynarczyk

„Poezja fotografii – fotografia poezji” (cz. 10)

Radzyński Ośrodek Kultury i działający przy nim Radzyński Klub Fotograficzny „Klatka” zapraszają do udziału w projekcie „Poezja fotografii – fotografia poezji”. Zadaniem uczestników jest zinterpretowanie przez sztukę wierszy autorstwa Elżbiety Kalarus.

Co miesiąc, na łamach Biuletynu Informacyjnego Miasta Radzyń oraz portalu internetowego Kocham Radzyń Podlaski, publikowane są nowe wiersze Elżbiety Kalarus. Zadaniem uczestników projektu jest ich interpretacja za pomocą fotografii, rysunku, grafiki, obrazu a nawet rzeźby. Na zakończenie projektu wszystkie przesłane prace zostaną zaprezentowane na

wystawie w Galerii „Oranżeria” Radzyńskiego Ośrodka Kultury, której wernisaż odbędzie się 16 grudnia 2022 r. Ponadto, wybrane przez autorkę prace znajdują się w wydanych z tej okazji tomiku poezji.

Na zdjęcia będące fotograficzną interpretacją dziesiątego wiersza czekamy do 31 października 2022 r. pod adresem bocianpl@wp.pl

W dzwoniącym deszczu szuka rytmu
czuje, jak krople żłobią ciemny kryształ
wspominając,
jak biegła w stronę oceanu
przesuwała palcami po jej plecach
wygląda namiętność
i gdy w ramionach tuli ich noc
czeka
by od jej uśmiechu zacząć dzień...

Wystawa „podróżniczych” karykatur w Toruniu: „Wielki szacunek dla tego, co dzieje się w Radzynie”

W Muzeum Podróżników im. Tony’ego Halika w Toruniu prezentowana jest wystawa karykatur autorstwa Przemysława Krupskiego, przygotowywanych z okazji kolejnych edycji „Radzyńskich Spotkań z Podróżnikami”.

Wernisaż odbył się 7 października z udziałem m.in. dyrektor placówki Magdaleny Nierzwickiej oraz licznej grupy radzyńian z prezesem Radzyńskiego Stowarzyszenia „Podróżnik”, dyrektorem ROK Robertem Mazurkiem, przewodniczącym Rady Miasta Adamem Adamskim oraz prezesem PEC Jerzym Woźniakiem. Wydarzenie wpisało się w obchody 10-lecia „Spotkań”.

Wernisaż był okazją do promocji Radzynie. Impreza rozpoczęła się od prezentacji krótkiego filmu, w którym przedstawione zostały: idea „Radzyńskich Spotkań z Podróżnikami”, wydarzenia wybrane z 40 ich edycji oraz ważne dla promocji naszego miasta konsekwencje związane z ich organizacją (zwycięski udział Radzynie w konkursie na „7 Nowych Cudów Polski”, cykl filmów Stefana Czernieckiego w programie „Za siódmą górą” o Radzynie, radzyński odcinek „Zakochaj się w Polsce”, honorowe obywatelstwo Radzynie i powiatu radzyńskiego przyznane Elżbiecie Dzikowskiej,

Skwer Podróżników w Radzynie – nowa atrakcja turystyczna naszego miasta i wiele innych).

– **Chyłę czoła. Jestem pod wrażeniem. Nasze muzeum powstało w 2003 roku, prawie 20 lat temu, ale takich osiągnięć nie mamy. Wielki szacunek dla tego, co dzieje się w Radzynie** – po obejrzeniu filmu powiedziała dyrektor toruńskiego Muzeum Podróżników – Magdalena Nierzwicka. – Jest to nieprawdopodobne, że tak małe miasto zrobiło tak wiele dla promocji pasji podróżowania. Okazuje się, że mimo iż świat się zmienia, idea bezpośredniego kontaktu jest ważna: mimo wielu innych możliwości poznawania świata, spotkania z podróżnikami na żywo i słuchanie ich pełnych emocji opowieści są bardzo popularne.

Dyrektor Muzeum podkreśliła, że wystawa została zorganizowana na prośbę Elżbiety Dzikowskiej i spowodowała przesunięcie na czerwiec 2023 roku wcześniej zaplanowanej wystawy.

Robert Mazurek dziękował Magdalenie Nierzwickiej i Elżbiecie

Dzikowskiej (która nie mogła przybyć na wernisaż z powodów zdrowotnych) za możliwość prezentacji radzyńskiej wystawy w Toruniu. Skierował podziękowania do autora karykatur Przemysława Krupskiego, przede wszystkim do osób, które go inspirowały i włączały się w organizację „Spotkań”, w tym żony Małgorzaty, która zainteresowała go reportażami podróżniczymi i syna Jakuba – autora pomysłu Skweru Podróżników.

Robert Mazurek i Adam Adamski wręczyli dyrektor Muzeum Podróżników im. Tony’ego Halika pamiątkowy medal „Radzyńskich Spotkań z Podróżnikami” z certyfikatem oraz książki zawierające wywiady Roberta Mazurka z gośćmi „Spotkań”.

Wernisaż zakończył się słodkim poczęstunkiem, na którym królowały marchwiaki z konfiturami z jarzębiny i dzikiej róży – wszystko wykonane przez Państwa Mirosławę i Mirosława Piasko. Wystawa będzie prezentowana w toruńskim muzeum do 27 listopada.

Anna Wasak

ZAPRASZA DZIECI NA WARSZTATY RĘKODZIELNICZE

JESIENIĄ MALOWANE

PODCZAS KTÓRYCH UCZESTNICY WYKONAJĄ GIPSOWE OBRAZKI PRZY POMOCY GLINY I RÓŻNYCH NATURALNYCH MATERIAŁÓW

28 PAŹDZIERNIKA 2022 R. (PIĄTEK), GODZ. 17.00

SALA PLASTYCZNA RADZYŃSKIEGO OŚRODKA KULTURY (UL. JANA PAWŁA II 4)
INSTRUKTOR: MAGDALENA SZWED

ODPŁATNOŚĆ: 20 ZŁ

INFORMACJE I ZAPISY: (83) 352-73-14

PATRONAT MEDIALNY

„Gaudeamus” zainaugurowało kolejny rok akademicki na Radzyńskim UTW

Uroczysta inauguracja nowego roku akademickiego Radzyńskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku odbyła się 11 października. Tradycyjne „Gaudeamus igitur” rozbrzmiało w sali widowiskowo-kinowej ROK w wykonaniu Zespołu Wokalnego „Przyjazne Nuty”.

Sluchacze nadają nowy sens jesieni życia

Zaproszonych gości oraz słuchaczy powitał Dariusz Gałań, rektor RUTW. – Nasi słuchacze udowadniają, że nie chcą biernie odpoczywać na emeryturze, ale pragną nadawać nowy sens i wartość temu okresowi życia. Dalsze możliwości rozwoju stwarza przygoda intelektualna z RUTW – mówił na wstępie Dariusz Gałań. Przywołał też słowa św. Jana Pawła II, który w liście do osób w podeszłym wieku napisał, że „ten czas trzeba twórczo spożytkować”. – Tak czynią nasi słuchacze – aktywni i twórczy, zaangażowani na różnych płaszczyznach – podkreślił rektor RUTW. Wskazał, jak wielką wartością jest integracja międzypokoleniowa, dziękował za udział osób młodszych, w tym dzieci i młodzieży z zaprzyjaźnionych szkół, w wydarzeniach organizowanych przez Uniwersytet.

Podziękowania dla dyrektora ROK Roberta Mazurka

Na zakończenie swego wystąpienia, w związku z tym, że od października głównym miejscem spotkań słuchaczy RUTW będzie Miejska Biblioteka Publiczna, Dariusz Gałań za wieloletnią współpracę podziękował dyrektorowi ROK Robertowi Mazurkowi. – Jest to dla mnie wielkie wyróżnienie i potwierdzenie,

że to, co robimy w Radzyńskim Ośrodku Kultury, ma sens. Wspólnie przygotowaliśmy niezliczoną liczbę spotkań, wydarzeń i wykładów. Z wielkim sentymentem i satysfakcją wspominam swój wykład dla słuchaczy UTW, podczas którego mówiłem o „Radzyńskich Spotkaniach z Podróżnikami” i promocji miasta za pośrednictwem cyklu. Razem promowaliśmy radzyńskie poetki, słuchaczki UTW: Teresę Tętnik, Bronisławę Niebrzegowską i Hannę Guz, wydając im tomiki wierszy i organizując wieczorki poetyckie. Były też Seniorady oraz liczne imprezy ROK, które słuchacze Uniwersytetu uświetniali swoim udziałem. Wspólnie zwiedzaliśmy dawny areszt Gestapo i UB w Radzynie. Radzyński Uniwersytet Trzeciego Wieku i jego słuchacze zawsze mają szeroko otwarte drzwi w ROK – komentuje Robert Mazurek.

„Nie bójmy się jesieni”

Następnie sceną zawładnęli uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1. W specjalnie przygotowanym programie artystycznym w sposób pełen humoru i werwy dzieci zaprezentowały wiersze, skecze, piosenki, tańce poświęcone seniorom – ich problemom i radościom, szczególnie ich roli w rodzinie.

„Nie bójmy się jesieni, wszak ona złota jest./ Przed nami jesz-

cze życie, nie bójmy się więc jej./ Choć są na niebie chmury i wicher goni je,/ nie bójmy się jesieni, może być urok w niej” – te słowa jednego z wierszy mogą służyć za motto całej części artystycznej. Uczniowie przygotowali również specjalne upominki dla słuchaczy RUTW z motywem sowy. Całość przygotowała nauczycielka SP1 Elżbieta Duk.

Instrukcja obsługi mózgu

Kolejnym punktem programu był wykład inauguracyjny na temat „Był sobie mózg. Instrukcja obsługi”, który wygłosiła Renata Sieromska – od września dyrektor Szkoły Podstawowej nr 1. Prelegentka – nauczyciel dyplomowany języka polskiego z wieloletnią praktyką, zajmuje się także logopedią, jest trenerem pedagogicznym, konsultantem kryzysowym. Są to dziedziny wymagające znajomości pracy mózgu. – W rozwiązywaniu problemów związanych z tymi dziedzinami, zaczynam od usprawnienia pracy mózgu. Mózg to moja fascynacja, która trwa od 15 lat – podkreśliła Renata Sieromska. Dodała, że mózg zaczyna się starzeć dopiero wtedy, gdy przestajemy się uczyć, nowe neurony pojawiają się do końca życia, choć z mniejszą intensywnością.

Jej wykład o charakterze popularnonaukowym, jak podkreśliła: przepracowanym w praktyce zawodowej (także w pracy z osobami w podeszłym wieku, z uszkodzeniami mózgu), był również bardzo pragmatyczny, zawierał wiele wskazówek potrzebnych w życiu codziennym, by jak najlepiej wykorzystać możliwości mózgu i stworzyć warunki do jego zdrowego i jak najdłuższego sprawnego funkcjonowania.

Prelegentka wskazała, że dla osiągnięcia tego celu niezbędne jest prawidłowe odżywianie, aktywność fizyczna (przynajmniej 30 minut dziennie, szczególnie korzystny jest ruch „naprzemienny” jak w nordic walking)

oraz trening umysłu poprzez takie działania jak nauka rzeczy nowych, uczenie się języków obcych, gra w szachy, czytanie – najlepiej książek, gry edukacyjne oraz treningi pamięci (np. na spacerze zapamiętywanie numerów rejestracyjnych samochodów). Jeśli chodzi o odżywianie – mózg, choć stanowi jedynie do 2,5% masy ciała, zużywa 20% zapotrzebowania kalorycznego człowieka. Nie jest obojętne, co jemy, aby go odpowiednio odżywić i zapobiec „zaśmiecaniu”. Renata Sieromska wskazała, że najważniejsze dla mózgu są dobre tłuszcze (masło 80-82%, masło klarowane, dobry smalec, świeże oleje tłoczone na zimno) odpowiedni poziom żelaza, witaminy A, C, E oraz z grupy B. W jadłospisie osób dbających o sprawność mózgu nie powinno zabraknąć orzechów (świeżo łupanych) oraz jajek. Bardzo ważna jest woda. Jednak nie powinniśmy pić napojów z butelek plastikowych ani używać herbaty w torebkach, aby uniknąć wprowadzenia do organizmu mikroplastiku i zaśmiecania nim mózgu.

Renata Sieromska podczas wykładu wróciła do występu dzieci i stwierdziła, że w występie artystycznym – w wierszach, piosenkach, skeczach zawarte były w lekkiej, humorystycznej formie wszystkie wskazówki, o jakich mówiła podczas wykładu.

Burmistrz J. Rębek: „Jestem dumny, że jestem stąd”

Do części artystycznej w wykonaniu uczniów SP 1 nawiązał w swym wystąpieniu również burmistrz Jerzy Rębek, który podzielił się refleksjami związanymi z uroczystością. – Niezwykle, radosny, z głębokim przesłaniem

– podsumował i zacytował zdanie, które głęboko zapadło mu w pamięć: „Kto żyje pięknie, ten kocha świat”. – Tego nam potrzeba: piękna i radości z życia, bo to jest świadectwo, że kochamy ludzi i świat. – Dziękował za przygotowanie dzieci do występu i dodał: – Jestem dumny, że jestem stąd, z Radzyna, gdzie istnieje środowisko ludzi pięknych i mądrych – bez względu na wiek, którzy dzielą się wiedzą i doświadczeniem. Życzę, by nowy rok akademicki, upływał w radosnej, mądrej atmosferze.

Na zakończenie spotkania inauguracyjnego nowy rok akademicki wystąpił Zespół Wokalny „Przyjazne Nuty” pod kierownictwem Jarosława Stefaniaka.

Uniwersytet Trzeciego Wieku istnieje w Radzynie od 2005 roku, od początku pod kierownictwem Dariusza Gałana. Do roku 2018 był filią Lubelskiego UTW, obecnie funkcjonuje jako samodzielne stowarzyszenie zarejestrowane przy Radzyńskim Ośrodku Kultury, liczy ok. 60 członków. Realizuje cele edukacyjne głównie w formie wykładów, spotkań z ciekawymi ludźmi i wycieczek.

Anna Wasak

ZAPRASZAJĄ NA
BEZPŁATNE WARSZTATY
FOTOGRAFII KREACYJNEJ
Z

**MICHAŁEM
SIERPNIEM**

Z GOŚCINNYM UDZIAŁEM

**ADAMA
OSAKA**

RADZYŃSKI OŚRODEK KULTURY
UL. JANA PAWŁA II 4, RADZYŃ PODLASKI

29 PAŹDZIERNIKA I 5 LISTOPADA 2022 R.

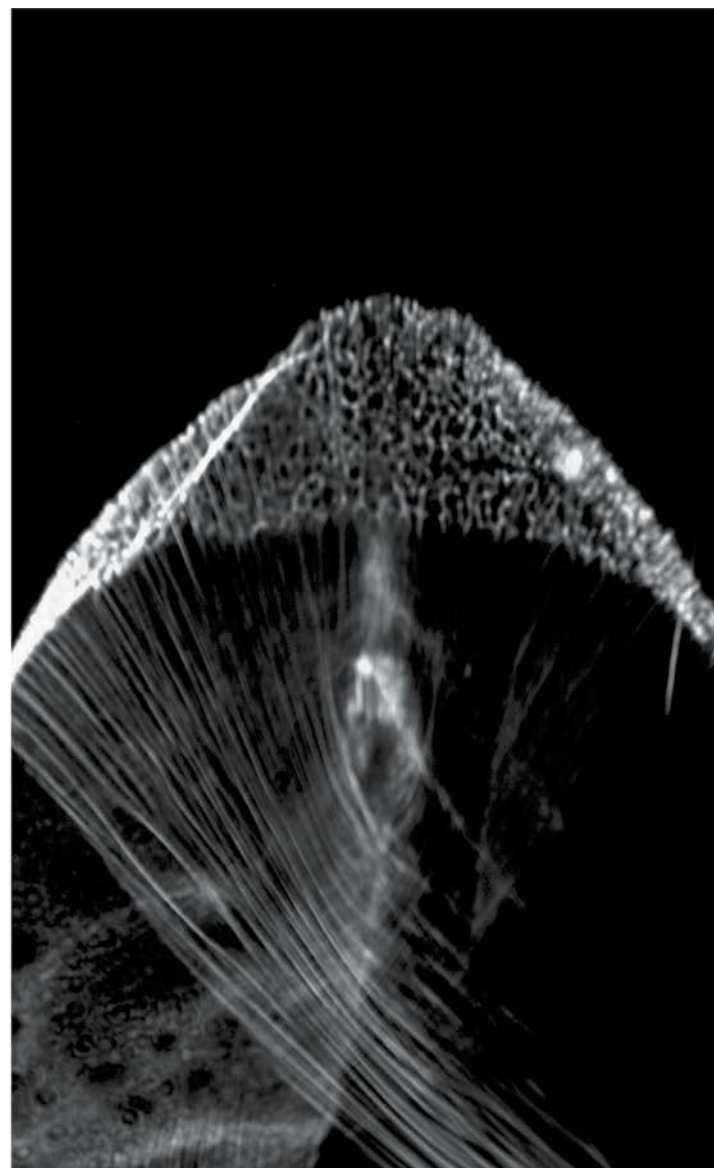
POCZĄTEK GODZ. 9.00

ZAPISY: FOTOGRAFIA@MICHALSIERPIEN.PL

ILOŚĆ MIEJSC OGRANICZONA!

LISTA POTRZEBNYCH RZECZY:

1. POMYSŁ I STORYBOARD DO SESJI,
2. MODEL, MODELKA, MARTWA NATURA,
3. APARAT FOTOGRAFICZNY
4. REKWIZYTY KTÓRE BĘDZIEMY CHCIELI WYKORZYSTAĆ W NASZEJ KREACJI.
5. DO ZDJĘĆ W STYLU ADAMA: SZKLANY PRZEDMIOT NIEWIELKICH ROZMIARÓW DO OKOŁO 10 CM, LATARKA O WĄSKIM STRUMIENIU ŚWIATŁA.

STATKI NA NIEBIE
MAREK KOŚCIWICKI
KONCERTY Z OKAZJI 35 LAT PRACY TWÓRCZEJ

supporting:
NOVELA

26 LISTOPADA 2022 / godz. 18:00
RADZYŃ PODLASKI Radzyński Ośrodek Kultury

bilety na eBilet.pl

Logos: infomuze.pl, Świat Elit, Wspólnota Radzyńska, TV

Radzyński Ośrodek Kultury zaprasza na zajęcia rozwijające talent i pasję

RODZAJ ZAJĘĆ	INSTRUKTOR	TERMIN	INFORMACJE
ZESPÓŁ WOKALNY „RADZYNIACY”	ZBIGNIEW KANIA	WTOREK (17.00-18.30)	(83) 352-73-14
SZACHOWE	ADAM PĘKAŁA	WTOREK (17.00-18.30)	602-425-633
		ŚRODA (17.00-18.30)	
GRY NA GITARZE	MARCIN ŁUCIUK	ŚRODA (17.00-19.30)	515-123-674
GRY NA PERKUSJI	MACIEJ FIRLEJ	ŚRODA (14.30-19.30)	782-462-590
FOTOGRAFICZNE	TOMASZ MŁYNARCZYK	ŚRODA (17.00-19.00)	603-354-360
WOKALNE	ANNA JAKUBIUK	ŚRODA (15.30-17.00)	(83) 352-73-14
TEATRALNE		ŚRODA (17.00-18.30)	
PLASTYCZNE	MAŁGORZATA SZRAM	ŚRODA (16.30-18.00)	(83) 352-73-14
		CZWARTEK (16.00-17.30)	
ROBOTYKA I ELEKTRONIKA	RADOSŁAW JÓŹWIK	CZWARTEK (16.00-17.00)	503-678-366
PROGRAMOWANIE W MINECRAFT		CZWARTEK (17.10-18.40)	
ZESPÓŁ WOKALNY „PRZYJAZNE NUTY”	JAROSŁAW STEFANIAK	PIĄTEK (15.30-17.00)	(83) 352-73-14
RYSUNKOWO-MALARSKIE	URSZULA SAWIUK	7.10.2022 R. (17.00) PIĄTEK 17.11.2022 R. (17.00) CZWARTEK 2.12.2022 R. (17.00) PIĄTEK	510-318-538
RĘKODZIELNICZE	MAGDALENA SZWED	28.10.2022 R. (17.00) PIĄTEK 18.11.2022 R. (17.00) PIĄTEK 9.12.2022 R. (17.00) PIĄTEK	(83) 352-73-14